

NORDISK DEMOGRAFI

organ för nordisk demografisk förening

Årgång 10

1979

HELSINGFORS 1980

INNEHÅLL

	Sida
HANNES HYRENIUS DÖD	1
A FÖRENINGSGENOMGÅNG	
1. Nordisk demografisk Förening	2
2. Dansk Demografisk Forening	5
3. Demografiska Föreningen i Finland	7
4. Norsk Demografisk Forening	8
5. Svensk Demografisk Förening	9
B DEMOGRAFISK INFORMATION	
1. Danmark	10
C DEMOGRAFISKA FORSKNINGSPROJEKT	
1. Danmark	11
2. Finland	15
3. Norge	18
4. Sverige	24
D ÖVERSIKT ÖVER BEFOLKNINGSUTVECKLINGEN I NORDEN UNDER 1979	
1. Danmark	28
2. Finland	30
3. Norge	33
4. Sverige	36
E RAPPORT FRÅN NORDISKT DEMOGRAFISKT SYMPOSIUM 1979	39
F ABORTUTVECKLINGEN I DANMARK 1970-78 av L i s b e t h B. K n u d s e n	48
G BIBLIOGRAFI	
1. Danmark	54
2. Finland	58
3. Norge	63
4. Sverige	68
H MEDLEMSFÖRTECKNING	70

Redaktörer: Jarl Lindgren och Kari Pitkänen
Redaktionen avslutad 17.3.1980

HANNES HYRENIUS DÖD

Hannes Hyrenius, Skandinaviens förste professor i demografi, avled i september 1979 i en ålder av 65 år. Med hans bortgång förlorade den Nordiska Demografiska Föreningen en av sina "founding fathers" och internationellt mest kända medlemmar.

Hannes Hyrenius föddes i Göteborg men växte upp i Västergötland; sitt släktnamn antog han efter sitt barndomshem, Hyringa gård. Sina akademiska studier bedrev han i Lund där hans intresse för demografi väcktes av hans lärare Sven Wicksell. Fil dr blev han där år 1942 med en avhandling som behandlade befolkningsförhållandena hos den svenska minoritet som då ännu levde på öarna utanför Estlands kust. År 1943 blev han docent i statistik vid universitetet i Lund; vid sidan därav var han bl a lärare i socialstatistik vid Socialhögskolan i Stockholm. Åren 1947-49 arbetade han som befolkningsexpert vid FN:s socialdepartement i New York. Därefter var han statsagronom vid Lantbrukshögskolan och blev år 1951 preceptor och år 1959 professor i statistik vid Göteborgs universitet, för att år 1969 få en personlig professur i demografi. I denna egenskap ledde han Demografiska forskargruppen vid Göteborgs universitet fram till sin död.

I sin vetenskapliga produktion sysslade Hannes Hyrenius med mångahanda befolkningsproblem, alltifrån demografiska förhållanden hos renskö-tande samer och de kungliga slaverna på svenskön Saint-Barthélemy till befolkningsprognoser, samhällsplanering och globala folkökningsperspektiv. Sina mest betydande insatser gjorde han dock i och med att lansera och utveckla demometrin som en specialitet inom befolkningsvetenskapen. Dessutom ägnade han alltid stor energi åt strävandena att få demografien erkänd som ett självständigt ämne inom universitetsväsendet, vilket försvårades av de högskolereformer som genomfördes i Sverige på 1970-talet. - Av hans litterära produktion må nämnas utöver avhandlingen "Estlandssvenskarna" läroböckerna "Befolkning och samhälle" (1950), "Statistiska metoder" (1962) och "Demometri" (1966) samt en populärvetenskaplig publikation "Så mycket folk" (1970).

Hannes Hyrenius anlätades ofta nationellt och internationellt som expert i befolkningsfrågor, och han blev bl a medlem av Romklubben. Sina sista levnadsår ägnade han åt utredning av världens befolkningsutveckling särskilt i relation till jordens samlade resurser och bidrog därvid till debatten om den nya ekonomiska världsordningen.

Vid sidan av sin vetenskapliga gärning hyste Hannes Hyrenius ett levande intresse för sin hembygd (han var bl a inspektor för Västgöta nation i Göteborg), körsång (en tid ordförande för Akademiska kören i Göteborg) samt interlingua, ett syntetiskt språk för internationellt umgänge.

Hannes Hyrenius var en rättfram personlighet med ett välutvecklat sinne för humor, en stimulerande lärare och en idérik forskare. Förutom av de anhöriga saknas han av en omfattande vänkrets inte minst bland demografer runtom i världen.

Altti Majava

A. FORENINGSNYTT

1. Nordisk Demografisk Forening

Foreningens formål er å fremme innsikten i befolkningsproblemenes store betydning i vår tid, samt om de demografiske metodenes anvendbarhet på samfunnslivets ulike områder. Foreningen skal derfor stimulere interessen for demografisk forskning og utdanning i de nordiske landene, og fremme kontakten både mellom nordiske demografer og med kollegaer utenfor Norden. Foreningen søker å oppfylle dette formålet gjennom å spre informasjon; arrangere møter og symposier, utgi publikasjoner og sette fram forslag som kan bedre demografiens stilling i Norden.

Foreningen utgir skriftserien "Scandinavian Population Studies" (inneholder innlegg fra symposiene) og medlemsbladet Nordisk Demografi (én gang pr. år).

Tidligere formenn i Nordisk Demografisk Forening:

Gunnar Fougstedt, Finland, 1968-1969

Erland Hofsten, Sverige, 1970-1972

Altti Majava, 1972-1973

Jan M. Hoem, Norge, 1973-1974

P.C. Matthiessen, Danmark, 1975-1976

Erland Hofsten, Sverige, 1977

Per Sevaldson, Norge, 1978-1979

Nordisk Demografisk Forenings styre for perioden 1979-1980

Formann	Tapani Valkonen, Finland
Styremedlemmer	Otto Andersen, Danmark Kjeld Fisker, Danmark Kari Pitkänen, Finland Sigurdur Gustavsson, Island Helge Brunborg, Norge Erling Berge, Norge Erland Hofsten, Sverige Ingvar Holmberg, Sverige
Revisorer	Arne Arvidsson, Sverige Jan Hoem, Danmark
Revisorsuppleanter	Olav Ljones, Norge Anders Lundberg, Sverige

R E F E R A T FRA ÅRSMØTE I NORDISK DEMOGRAFISK FORENING, HURDALSSJØEN
14. JUNI 1979

1. Godkjenning av innkallinga

Ingen merknader

2. Godkjenning av dagsorden

Flere punkter ble anmeldt under pkt. 10 - Eventuelt.

3. Valg av dirigent

Per Sevaldson.

4. Styrets årsberetning

Lars Østby leste beretninger for perioden 13/6-76 - 16/6-79. Godkjent uten merknader. Under dette punkt bifalt forsamlingen styrets utnevnelse av Gunnar Fougstedt som foreningens "hedersordförande".

5. Revisjonsberetning og regnskap

Revisjonsberetning for perioden 26/5-77 - 18/7-78 ble lagt fram. Revisors forslag til føringen av regnskapet vil bli fulgt. Foreløpig regnskap for perioden 19/7-78 - 12/6-79 ble lagt fram og vedtatt oversendt revisor. Symposiets regnskap er ikke med her. Den svenske foreningen skal på et seinere tidspunkt legge fram regnskapet for perioden 16/6-76 - 25/5-77.

6. Ansvarsfrihet for styret

Styret ble meddelt ansvarsfrihet for regnskapsperioden 26/5-77 - 18/7-78.

7. Fastsettelse av kontigent

Medlemsavgiften til den nordiske foreningen vil fortsatt være svenske kr. 15,-.

8. Konstatert sammensetning på grunnlag av de nasjonale valg

Danmark:	Otto Andersen Kjeld Fisker
Finland:	Tapani Valkonen Kari Pitkänen
Island:	Sigurdur Gustavsson
Norge:	Helge Brunborg Erling Berge
Sverige:	Erland Hofsten Ingvar Holmberg.

Den finske foreningen overtar formannsvervet ved symposiets avslutning. Etter omlag ett år overføres formannsvervet til Sverige, etter nærmere avtale mellom de to foreninger. Nordisk Demografi utgis i 1979 av Finland, i 1980 av Sverige.

9. Valg av revisorer og revisorssuppleanter

Revisorer: Arne Arvidson, Sverige
Jan Hoem, Danmark

Revisorssuppleanter: Olav Ljones, Norge
Anders Lundberg, Sverige

10. Eventuelt

a) Neste symposium

Etter turnusen står nå Sverige for tur, og Hofsten regnet med at de kunne påta seg arrangementet. Under henvisning til den store stoffmengde og det høye faglige nivå foreslo Hoem at det bare skulle gå to år til neste symposium. En burde videre vurdere å finne en organisator for hvert seminartema, og ikke som i dag bruke de nasjonale seksjonene til å finne fram foredragsholdere. Mot forslaget om toårsintervall ble reist innvendinger av økonomisk art, og at selve arrangementet jo er arbeidskrevende. Det ble overlatt det svenske styret å avgjøre om symposiet skal holdes i 1981 eller 1982.

Av temaer for det neste symposiet ble nevnt migrasjon, mere historisk demografi og erfaringene fra folketellingene 1980 i de land som bruker sine personregistre i gjennomføringen.

b) Resolusjon til de nordiske sjefsstatistikere

Det ble vedtatt å oversende en resolusjon til de nordiske sjefsstatistikere om nødvendigheten av samarbeid om dødelighetsanalyser. Sjefsstatistikkerne overlot saken til Nordisk utvalg for befolkningsstatistikk.

c) Demografiske sommerkurs

Utsiktene for slike kurs ble beskrevet som usikre, men det er fortsatt forsøk i gang i Sverige på å få det til.

d) Administrasjon

Foreningen har nå 5 adresser. Dette er upraktisk når en f.eks. ønsker tilsendt en av foreningens tidligere publikasjoner. Den norske foreningen påtok seg å holde foreningens sentrallager for eldre publikasjoner o.l. Alle med restopplag av foreningens publikasjoner oppfordres å sende disse til

Norsk Demografisk Forening
Sosiodemografisk forskningsgruppe
Statistisk Sentralbyrå, Postboks 8131 Dep.
N-OSLO 1

2. Dansk Demografisk Forening.

Formand	Otto Andersen
Kasserer	Kjeld Fisker
Suppleanter	Hanne Spøhr
	Hugo von Linstow
Revisor	Jørgen Wedeby
Revisorsuppleant	Hanne Hansen

Foredragsmøder.

1. Mag.scient.soc. Elsebeth Lynge indledte den 5.april 1979 om Dødelighed og erhverv 1970-75:

En undersøgelse af den danske befolknings dødelighed i årene 1970-75 fordelt på erhvervsgrupper og dødsårsager. Undersøgelsen er gennemført på kohortebasis, hvor dødeligheden blandt de 20-64 årige personer, der indgik i folke- og boligtællingen 9.november 1970 på grundlag af det centrale personregister (CPR) følges i 5-års perioden 9.11. 1970 - 8.11.1975. Oplysninger om dødsårsager er hentet fra de dødsfaldsregistre, der har ligget til grund for den årlige dødsårsagsstatistik. Undersøgelsen omfatter mænd i erhverv, kvinder i erhverv og husmødre fordelt efter mandens erhverv.

Undersøgelsesrapporten er udgivet af Danmarks Statistik i serien Statistiske Undersøgelser, nr. 37.

2. Fil.kand. Britta Hoem indledte den 22.november 1979 om Fertiliteten efter alder og paritet hos danske kvinder, født efter 1945:

Med udgangspunkt i nye oplysninger i den løbende befolkningsstatistik vedrørende antal levendefødte efter moderens alder og fødselsnr. kan man få ny information om fertilitetsfaldet i Danmark siden midten af 1960'erne. Det viser sig, at den første fødsel udskydes til et stadig senere tidspunkt, samt at der er tydelige tegn på, at antallet af helt barnløse kvinder vil stige i fremtiden. Desuden disku-

teredes tendenserne med hensyn til fødselsnr. 2 og 3, samt de begrænsninger den løbende befolkningsstatistik sætter for mulighederne for dybtgående fertilitetsstudier.

3. Demografiska Föreningen i Finland

Demografiska Föreningen i Finland valde på sitt årsmöte den 15.2.1979 följande styrelse för år 1979:

Ordförande	Altti Majava
Vice ordförande	Tapani Valkonen
sekreterare	Kari Pitkänen
kassör	Aslak Herva
Övriga medlemmar	Lauri Hautamäki
	Hannu Kulokari
	Seppo Lallukka
	Mauri Nieminen
	Marketta Ritamies

Tapani Valkonen och Kari Pitkänen med Jarl Lindgren som suppleant företrädar föreningen i Nordisk Demografisk Förenings styrelse.

Föreningsaktiviteter och nyheter

Under hösten 1979 publicerades "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978" (Demografisk fortbildningsseminarium 1978) som utgjorde femte volymen i föreningens publikationsserie. Den innehåller de anföranden, som presenterades på fortbildningsseminariet i Lammi den 22-23.11.1978.

Tillsammans med Statistiska Samfundet i Finland ordnade föreningen den 23 maj ett seminarium "Befolkningsräkningen 1980". Den 23 oktober höll föreningen "Det internationella barnårets seminarium". Den 22-23.11. höll föreningen i samarbete med sociologiska institutionen vid Helsingfors universitet det femte demografiska fortbildningsseminariet. Vid seminariet som hölls i Lammi behandlades internationella befolkningsfrågor.

Föreningen har också haft ansvaret för redigeringen av en demografisk bibliografi för Finland (se närmare: Demografiska forskningsprojekt).

4. Norsk Demografisk Forening

På årsmøte i foreningen 14/6-79 ble det valgt følgende styre:

Formann:	Helge Brunborg
Nestformann:	Lars Walløe
Kasserer:	Erling Berge
Sekretær:	Knut Ø. Sørensen
Suppleanter:	Knut Arild Larsen Erik Stordahl
Revisorer:	Halvard Skiri Sølvi Sogner

Helge Brunborg og Erling Berge inngår i styret i den nordiske foreningen, med Gerd Skoe Lettenstrøm og Ståle Dyrvik som suppleanter.

Foreningsaktiviteter og møter

Aktiviteten i den norske foreningen har vært sterkt preget av symposiet på Hurdalssjøen, som den norske foreningen arrangerte, og av utgivelsen av foredragene i serien Scandinavian Population Studies (vol. 5). Det har derfor ikke blitt arrangert noe halvdagsseminar, slik planene har vært.

5. Svensk Demografisk Förening.

Ordförande	Sune Åkerman
Vice ordförande	Sture Öberg
Sekreterare och kassör	Peter Springfeldt
Övriga styrelseledamöter	AnneMarie Bolander
	Erland Hofsten
	Ingvar Holmberg
	Nils Häggström
	Bengt Nilsson
Suppleanter	Eva Bernhardt
	Birgitta Malker
Revisorer	Carl-Göran Sjögren
	Agneta Sundvall
Revisorssuppleanter	Arne Arvidsson
	Jan Qvist

Till ordinarie ledamot i Nordisk Demografisk Förening jämte Sune Åkerman valdes Sture Öberg. Suppleanter AnneMarie Bolander och Nils Häggström.

Föreningsaktiviteter och notiser.

Årsmötet den 22 oktober 1979 ägde rum i anslutning till ett demografiseminarium där Sune Åkerman kåserade kring erfarenheter från en nyligen avslutad intervjuundersökning om bl.a. förändrad familjestorlek i Rätans socken i Jämtland.

Ett flertal av föreningens medlemmar var på symposiet i Hurdals-sjoen.

Ett flertal av föreningens medlemmar har representerat olika myndigheter och organisationer vid olika symposier och möten utomlands.

B. DEMOGRAFISK INFORMATION

1. Danmark

Forsikringsmatematisk laboratorium holder i forårssemestret 1980 et kursus (Fm 3) i forløbsanalyse, inklusive elementer af demografisk metodelære. I efterårssemestret 1980 afholdes et fortsættelseskursus i demometri.

Demografisk afdeling ved Statistisk Institut på Københavns Universitet varetager fortsat demografiundervisningen for statsvidenskabelige studerende. I forårssemestret afholdes en økonomisk øvelse i historisk demografi (ved lektor Hans Oluf Hansen), medens der i efterårssemestret udbydes et grundkursus i teoretisk demografi (ved lektor Otto Andersen). Instituttet varetager ligeledes demografiundervisningen for sociologistuderende (ved professor P.C.Matthiesen).

C. DEMOGRAFISKE FORSKNINGSPROJEKTER

1. Danmark

Igangværende projekter

1. Regionale dødelighedsforskelle 1971-1977

(Kontakt: Britta Hoem, Danmarks Statistik).

På grundlag af dødelighedsstatistik i perioden 1971-1977 gennemføres en studie af regionale dødelighedsforskelle på amtskommuneniveau og for grupper af kommuner, (geokode 1 og 2). Analysen belyser dels forskelle i visse større dødsårsagsgrupper. Resultaterne forventes anvendt i de fremtidige regionale befolkningsfremskrivninger og offentliggøres i 1980 i serien Statistiske Undersøgelser.

2. Regionale forskelle i flyttemønstre

(Kontakt: Yrsa Smith, Danmarks Statistik).

På grundlag af den officielle befolkningsstatistik over flytninger mellem kommuner og amtskommuner i perioden 1971-1978 gennemføres en analyse af flyttestrømme og flyttemønstre på amtskommuneniveau og kommuneniveau. Flytningernes fordeling på køn og alder analyseres for typer af kommuner. Resultaterne offentliggøres i 1980-1981 i serien Statistiske Undersøgelser.

3. Analysis of marital careers and birth histories of selected historical populations.

(Kontakt: Hans Oluf Hansen, Statistisk Institut, Københavns Universitet).

4. Regionale dødelighedstavler før år 1900, herunder en analyse af koleraepidemien i København, 1853.

(Kontakt: Otto Andersen, Statistisk Institut).

5. A Study of Manpower Models for Hierarchical Manpower Systems.

(Kontakt: Graham W. Leeson, Statistisk Institut).

Der forskes videre i stokastiske modeller, som beskriver tilgang til og afgang fra hierarkiske systemer. Man kan analysere den enkeltes fremtidige tjenesteforløb gennem skøn over den forventede tjenestetid og forfremmelsesmulighederne. Man kan også bruge disse modeller til at undersøge udviklingen af tjenestetids- og rangstrukturen under forudsætning af uændret afgangsafærd. Det er også muligt at etablere den rekrutterings-, pensionerings- og forfremmelsespolitik, som skal gennemføres for at opnå en ønsket struktur. Disse ovennævnte modeller skal sammenlignes med andre eksisterende modeller.

6. The Elderly in Denmark.

(Kontakt: Graham W. Leeson, Statistisk Institut).

Projektet består af en udvidelse af tidligere forskning om befolkningens aldring. Det er hensigten at undersøge nogle mulige udviklinger af byrdeforholdet, når befolkningens aldersstruktur, pensionsalder og gennemsnitlige levealder ændrer sig. Incre-decrements modeller gør det endvidere muligt at beregne et menneskes gennemsnitlige levealder ved pensionering i enhver af de følgende tilstande: hjemme, på hospital og på plejehjem. Disse oplysninger er af interesse for demografer, sociale planlæggere og gerontologer.

Afsluttede projekter

1. Fertiliteten efter kvindens alder og paritet hos danske kvinder født efter 1945.

(Kontakt: Britta Hoem, Danmarks Statistik).

På grundlag af oplysninger om antal levendefødte børn efter levendefødtnummer og moderens alder har man analyseret tids-

punktet for 1., 2. og 3.fødsel samt paritets- og alders-specifikke fertilitetskvotienter for forskellige kohorter af kvinder født siden 1945. Resultaterne er offentliggjort i Arbejdsnotat nr. 8, "Fertiliteten efter kvinnans ålder och paritet hos danska kvinnor födda sedan 1945" og udsendes desuden i Statistiske Efterretninger suppleret med data for 1978.

2. Dødelighed og erhverv 1970-75

(Kontakt: Elsebeth Lynge, Danmarks Statistik).

Undersøgelsens grundmateriale er folke- og boligtællingen den 9. november 1970 og dødsattestmateriale 1970-75. Dødeligheden blandt folketællingens 20-64 årige personer er fulgt i perioden 1970-75, idet det ved hjælp af personnummeret, som findes i begge materialer, har været muligt at sammenholde attesternes oplysninger om den enkelte persons dødsårsag mv. med folketællingens erhvervsoplysninger mv. for den samme person. I undersøgelsen er over-/underdødeligheden for de forskellige erhvervs-, arbejds-, stillings- og faggrupper beregnet i forhold til gennemsnitsdødeligheden for alle erhvervsmæssigt beskæftigede. Undersøgelsen er offentliggjort i Statistiske Undersøgelser, nr. 37.

3. Glatning af empiriske danske fertilitetskvotienter for årene 1962-1971

(Kontakt: Hans Oluf Hansen, Statistisk Institut).

4. Manpower Analyses and Planning Proposals for the Danish State Police Force and a Group of English County Constabularies (1968-72)

(Kontakt: Graham Leeson, Statistisk Institut).

Ved hjælp af stokastiske modeller er afgang for politistyrker blevet analyseret. Undersøgelsen er såvel historisk, idet modellerne beskriver adfærden i perioden 1968-72, som et forsøg på at estimere den forventede udvikling frem til 1990 under forudsætning af den observerede adfærd. Med det

danske politi stillet op som ideal er tre forskellige planlægningsprocedurer foreslået for det engelske politi.

5. Denmark: An Ageing Population

(Kontakt: Graham Leeson, Statistisk Institut).

Her gives en gennemgang af den demografiske udvikling af antallet af ældre mennesker i den danske befolkning siden århundredskiftet. Den fremtidige udvikling præsenteres også.

2. FinlandPågående projekt

Bibliografi rörande demografisk forskning i Finland (Kaarina Lehtonen, Helsingfors universitet, sociologiska institutionen)

Insamlingen till en bibliografi rörande demografisk forskning i Finland påbörjades i februari 1979. Projektet utgörs av Demografiska Föreningen i Finland i samarbete med sociologiska institutionen vid Helsingfors universitet. För finansieringen står Finlands Akademi och undervisningsministeriet.

Materialet insamlades i tre skeden. I februari-mars 1979 utvaldes preliminärt de publikationer som skulle ingå i bibliografin av en arbetsgrupp som Demografiska föreningen tillsatt. I april-maj utsändes ett personligt frågeformulär till forskarna/forskningsinstituten för att anskaffa noggranna bibliografiska uppgifter om författarna samt sammandrag av de publikationer som skulle ingå i bibliografin. I samband med frågeformuläret ombads forskarna lämna förslag om eventuella publikationer som de ansåg vara värda att medtas i bibliografin. Till dem som inte åter-sänt frågeformuläret gjordes en ny förfrågan i augusti 1979. För deras del som inte heller nu besvarade formuläret insamlades de behövliga uppgifterna om deras publikationer från bibliotek och forskningsinstitut.

Materialet iordningställdes för ADB redan i maj sedan arbetsgruppen utvalt de publikationer som skulle ingå i bibliografin. På basen av de uppgifter som forskarna lämnat korrigerades sammandragen och kompletterades i enlighet med de regler som International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP) uppställt. I oktober-november kompletterades materialet med sammandrag, uppgifter om klassificering, hänvisningar och nyckelord.

Bibliografin innehåller undersökningar som publicerats under åren 1945-78 i Finland eller behandlar finländska förhållanden ävensom arbeten utförde av finländska forskare som ansetts värdefulla för den demografiska forskningen. Bibliografin innehåller i detta nu 426 hänvisningar.

Befolkningen i Gamla Finland (Yrjö Kaukiainen, Helsingfors universitet,
inst. för ekonomisk och social historia)

Projektet syftar att kartlägga fluktuationer i Gamla Finlands befolkningsutveckling och sammanknyta förändringarna med socialekonomiska faktorer. Analysen görs på sockennivå.

Familjens förvandling under industrialismen i Finland (Jarl Lindgren,
inst. för befolkningsforskning)

Undersökningen strävar till att ge en bild av utvecklingen i familjestorleken under industrialismens första skede i Finland och klarlägga eventuella samband med förändringarna i samhällsstrukturen. Undersökningsperioden sträcker sig från mitten av 1800-talet till 1920.

Undersökningen baserar sig bl.a. på material som insamlats från kyrkoböckerna mm. från tre socknar, som utvecklats olika socialt och ekonomiskt.

Avslutade projektEn undersökning över regionala skillnader i levnadsförhållandena och välfärden år 1975 (Forskningsgruppen för regional utveckling¹)

Utvecklingsundersökningen har gjorts så, att man utfört en tvärsnittsanalys över det regionala utvecklingsläget i medlet på 1970-talet och denna analys har jämförts med (den s.k.) utvecklingsutredningen för år 1973. Undersökningens syfte har varit att granska de förändringar som inträffade i den regionala utvecklingen i början på 1970-talet. Man har använt sig av samma variabeluppsättning och samma forskningsmetoder som i ovannämnda utvecklingsutredning för år 1973.

Det viktigaste resultatet som undersökningen visar är att de regionala utvecklingsskillnaderna krympt. Utvecklingsgraden har stigit i synnerhet i Lapplands län, medan utvecklingsgraden i södra Finland, dvs. i Åbo och Björneborgs, Kymmene, Tavastehus samt Vasa län, däremot sjunkit relativt sett. De mest underutvecklade kommunerna fanns i medlet på 1970-talet huvudsakligen i östra och mellersta Finland, medan de i början på 1970-talet för det mesta återfanns i norra Finland.

Av analyserna kan man dra följande slutsatser: Välfärden är inte så mycket anknuten till näringsutvecklingen, industrialiseringen, befolkningstillväxten och urbaniseringen som man tidigare trott, utan den äriavsevärd grad beroende av många andra faktorer förutom dessa, av faktorer som i huvudsak är kvalitativa. Befolkningsutvecklingen har utjämnats regionalt i medlet på 1970-talet. Samtidigt har befolkningsmängden i de stora städerna till och med börjat minska, och en social otrygghet kan skönjas i städerna vid sidan av den höga nivån på det allmänna välståndet.

¹ Lauri Hautamäki, Seppo Siirilä, Aslak Herva, Mauri Lehmusto, Matti Sippola och Hannu Komonen.

3. NORGE

Prosjekter i Statistisk Sentralbyrå

En fyldig oversikt over virksomheten i Sosiodemografisk forskningsgruppe ble gitt i Nordisk Demografi 1978. Denne oversikten er her bare oppdatert på et par punkter.

Befolkningsprognosemodellen

En ny framskriving av folkemengden ble gjennomført i 1979. En artikkel med analyse av framskrivingsresultatene vil utgis i 1980. Kontakt: Arne Rideng.

Framskrivningen 1979 bruker regionaliserte dødsrater. En beskrivelse av de regionale forskjellene og behandlingen i framskrivingsmodellen er gitt i Rapporter 79/22.

Bosetting og flyttinger

Det blir arbeidet med en registerbasert oppfølging av flyttemotivundersøkelsen 1972. Flyttemotivfilen er tilkoplede opplysninger om alle flyttinger og endringer i ekteskapelig status som er registrert i Det sentrale personregister fra 14/10-64 til 1/7-78. Kontakt: Erik Stordahl.

En større publikasjon med resultater av analyser av den demografiske strukturen i innenlandsk flytting vil bli publisert i 1980. Kontakt: Erik Stordahl.

Det er påbegynt arbeid på prosjektet "Økonomisk-demografisk modellsystem for regional befolkningsfordeling". Prosjektet tar sikte på å utnytte framskrivninger av økonomien i fylkene til å anslå konsekvenser for arbeidsmarkedet og netto-flytting. Den økonomiske del-modellen skal gi en fylkesvis nedbryting av resultatene fra den langsiktige planleggingsmodellen (MSG). En første versjon av en slik fylkesfordelingsmodell er utviklet av Økonomisk analysegruppe i Byrådet. Kontakter: Knut Ø. Sørensen og Stein Erland Brun.

Dødelighetsforskning

Det er i år avsluttet analyser av yrke og dødelighet og av regionale forskjeller i dødeligheten (Rapporter 79/19 av Lars Kristofersen og 79/22 av Knut Ø. Sørensen).

Det arbeides med en evaluering av dødsårsaksstatistikken basert på en bearbeiding av hvordan dødsmeldingene er fylt ut og det som videre gjøres med dem. Kontakt: Ellen Blix.

I samarbeid med professor Bjerkedal ved Hygienisk institutt, Universitetet i Oslo, arbeides det med en analyse av dødeligheten under og omkring fødselen og morens yrke og utdanning. Kontakt: Tor Bjerkedal.

En analyse av yrke og helse vil bli utarbeidet på grunnlag av helseundersøkelsen 1975. Kontakt: Lars Kristofersen.

Det pågår arbeid med analyse av kohortdødelighet i Norge etter 1846. En metodenotat er fullført (Internt notat 79/6). Kontakt: Jens-Kristian Borgan.

Folketellingen 1980

I 1980 vil datainnsamlingen til folketellingen foregå. Tellingen vil bli basert på en kombinasjon av post-undersøkelse og register-opplysninger. Kontakt: Johan-Kristian Tønder.

Fruktbarhetsforskning

Tabellpublikasjonen fra den norske fruktbarhetsundersøkelsen vil foreligge tidlig i 1980. En mer utfyllende deskriptiv analyse er under arbeid. I 1980 vil det dessuten bli arbeidet med analyser av prevensjonsbruk, fødslenes plassering i livsløpet og sammenhengen mellom fruktbarhet og yrkesaktivitet. Kontakter: Lars Østby, Turid Noack, An-Magritt Jensen.

NAVF-stipendiat Helge Brunborg fortsetter arbeidet med en teoretisk modell for beslutninger om fruktbarhet, prevensjonsbruk og samleiehyppighet. Modellen blir estimert ved hjelp av data fra fruktbarhetsundersøkelsen. Prosjektet ventes avsluttet i 1980.

Det arbeides med analyser av fruktbarhetsundersøkelsens data flere steder utenfor Statistisk Sentralbyrå, bl.a. ved Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (kontakt: Natalie Rogoff Ramsøy), Institutt for informatikk (kontakt: Lars Walløe), Institutt for sosialmedisin (kontakt: Berthold Grünfeld), og Institutt for sosiologi (kontakt: Jan Erik Kristiansen), alle ved Universitetet i Oslo.

I Byrået arbeides det også med analyse av registerdata. En analyse av fruktbarheten i og utenfor ekteskap i Norge 1946-1975 vil bli publisert i begynnelsen av 1980. Kontakt: Bjørg Halvorsen.

Lavekårsanalyser

I 1980 vil det bli gitt ut en ny utgave av Sosialt utsyn. Kontakt: Terje Schult.

En ny levekårsundersøkelse er under planlegging. Kontakt: Arne Andersen.

I 1979 ble det utgitt et notat om sosio-økonomisk gruppering (ANO IO 79/10). Arbeidet med grupperingen fortsetter med sikte på anvendelse i folketellingen. Kontakt: Dag Album.

Analyse av sivilstandsendringer

I 1979 ble det publisert en artikkel om glatting av giftermålsrater (Art. 119).

I 1980 vil det bli avsluttet en større register-undersøkelse som tar sikte på å fordele befolkningen og sivilstandsendringene etter varighet av sivilstand. Med utgangspunkt i disse opplysningene vil det bli laget en framskrivingsmodell for befolkningen i Norge fordelt etter sivilstand og sivilstandsvarighet. Kontakt: Jan Mønnesland.

Den norske befolkningsbibliografi

Det er Statistisk Sentralbyrå som organiserer arbeidet med den norske befolkningsbibliografien. I tillegg vil Byrået finansiere skriving og trykking av bibliografien.

Norge mangler et eget demografisk institutt. Derfor foregår den demografiske forskningen innen de ulike fagfeltene. For å sikre en forsvarlig utvelging av litteratur etter de retningslinjene som er gitt av IUSSP, er det nedsatt et rådgivende utvalg med representanter fra de aktuelle fagområdene og fra Byråets bibliotek. Representantene fungerer også som kontaktpersoner til forskere innen de enkelte fagene. Fagområdene som er dekket i utvalget er sosiologi, aktuarfag og statistikk, geografi, økonomi, historie, medisin og psykologi. For å gjøre flest mulig kjent med prosjektet, er det sendt ut pressemelding til de forskjellige universitetsorganene.

Vi har valgt som framgangsmåte å utarbeide en foreløpig liste over aktuelle titler. Forfatterne blir deretter kontaktet og det forutsettes at hver enkelt forfatter eller institusjon utarbeider sammendragene av egne arbeider.

Den videre bearbeiding og redigering av bibliografien skal det rådgivende utvalget stå for. Bibliografien kommer til å omfatte i underkant av 300 arbeider.

Kontaktperson: Bjørg Halvorsen.

Andre prosjekter

A. Planlagte prosjekter

Historisk demografi

Med midler bevilget fra Humanistisk fagråd, NAVF, påbegynnes arbeidet med prosjektet "Fruktbarhetsfallet i Norge rundt 1900" i 1980. Prosjektleder: Sølvi Sogner.

B. Pågående prosjekter

Bosetning og økonomisk/sosial utvikling i søndre del av Helgeland len ca. 1300-1700

Arbeidet er lagt opp i forlengelsen av Det nordiske ødegårdsprosjektet, med utstrakt bruk av retrogressiv analyse for kartlegging av forhold i eldre tid. Hovedtemaet er vekselspillet mellom befolkningsutvikling, bosetting og ressursutnytting, med særlig vekt på betydningen av hhv. jordbruk og fiske.

Kartlegginga av befolkningsutviklingen i dette området før ca. 1610 byr på en del spesielle vansker. Til da er en i hovedsak henvist til å trekke slutninger på grunnlag av bare to skattemanntall og et jordeboksmateriale som synes å ha varierende representativitet etter som hvilke områder en tar for seg.

Analysen av seinere tids skattemateriale tyder på at skattemanntall generelt har begrenset verdi som kilde til befolkningsutvikling. Det blir gjort forsøk på å fastslå hvilke hensyn en må ta om en likevel må bruke dem, og hvor store feilmarginer en må regne med i dette konkrete området til forskjellige tidspunkt. På grunnlag av dette regner undersøkelsen ut gjennomsnittlig årlig tilvekst i antall husstander før 1665 og i antall menn og husstander i tida 1665-1701. Ulike vekstrater blir forsøkt sett i sammenheng med økonomiske faktorer og endringer i vilkårene for å stifte familie. Sentralt i dette bildet står fisket som en fri ressurs, som til en viss grad gjorde det mulig å skape levebrød for gårdløse familier. Dette antas å ha modifisert vilkårene for befolkningstilvekst en del i kyst-Norge sammenliknet med innlands-Norge.

Kontakt: Ragnhild Aarsether, Institutt for samfunnsforskning, Universitetet i Tromsø.

Kvinneres livsløp: Aktiviteter og status i og utenfor den lønnede produksjon

Formålet med undersøkelsen er å studere relasjonen mellom kvinners aktiviteter og status i den lønnede og ulønnede produksjon. To sett av analyser:

- a) en kausal analyse på individnivå av kvinners aktivitet og status i lønnet og ulønnet produksjon,
- b) en analyse på makronivå av de strukturelle betingelser for forandringer over tid i kvinners aktivitet og status i den lønnede produksjon.

Undersøkelsen benytter eksisterende (tidligere innsamlete) data både fra offentlig statistikk og en rekke tilgjengelige survey-undersøkelser.

Prosjektet tar opp mange forhold som påvirker likestilling mellom kjønnene. Idéen er å se et vidt spekter av variable - fra makroøkonomiske faktorer og strukturer til aspekt av uregulert atferd i privatsfæren - i sammenheng med hverandre, med hensikt å studere hvorledes begivenheter og beslutninger på et tidspunkt påvirker eller begrenser aktiviteter og aktivitetsmuligheter seinere i livet.

Kontakt: Kari Skrede, Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS).

Regional dødelighet

I 1980 vil det bli arbeidet med en analyse av dødelighetsutviklingen i kommunene i Norge 1966-78 etter kommunetype. For Sør-Varanger kommune i Finnmark vil det bli forsøkt å analysere den dominerende bedriften A/S Syd-Varangers betydning for dødelighetsutviklingen for perioden 1918-78.

Kontakt: Letten Fegersten Saugstad, Yrkeshygienisk institutt.

The social ecology of human fertility of Norway 1970

Prosjektet starta opp i Statistisk Sentralbyrå under leing av Jan M. Hoem og har vore støtta med rekrutteringsstipend fra NAVF og Universitetet i Oslo, Institutt for sosiologi.

Denne siste fasen av prosjektet har til siktemål å utvikle teori for å tolke sambandet mellom sosialøkologiske variable og fertilitetsnivået i ei befolkning.

Datagrunnlaget for undersøkelsen kjem frå Personregisteret til SSB, Folketeljinga 1970 og kommunedatabanken til NSD. Analytisk glatting har vore nytta til å estimere fertilitetsnivå og faktoranalyse til å sortere ut samanhengar mellom sosial-økologiske variable. Sambandet mellom fertilitet og sosial-økologiske variable har vore studert ved regresjonsteknikkar.

Kontakt: Erling Berge, Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS).

Social Networks and the Status Attainment Process

Undersøker sammenhengen mellom statusoppnåelse (først og fremst utdanning) og sosiale nettverk. Utvalget består av 398 ugifte menn i alderen 18-25 år, bosatt og oppvokst i Oslo, som bodde sammen med minst én av foreldrene på intervju tidspunktet (1970). Litt over halvparten av utvalget er under utdanning. For 129 av respondentene har vi intervjuet minst én (og maksimalt tre) nære venner, og for 52 respondenter har vi intervjuet minst én (og maksimalt to) arbeidskamerater eller medstudenter. Alle er intervjuet med det samme skjema, og en har data om utdanning og utdanningsplaner, yrke og yrkesplaner, foreldrestatus, persepsjon av lagdelingsstruktur, verdier og persepsjon av venners og foreldres verdier og oppfatninger. Disse opplysningene finnes med andre ord både for ego og for hans nettverk. Analysestrategien går ut på å undersøke om de sosiale nettverk påvirker og påvirkes av utdanningsvalg og yrkesorientering. En har også gjennomført detaljerte spesialkjøringer på materialet fra Folketellingen 1970 på bydels- og tellingskrets-nivå når det gjelder statussammensetning, mobilitet, statusinkonsistens osv., slik at det samlede datasett gir usedvanlig gode muligheter for å gjennomføre kontekstuelle analyser av statusoppnåelsesprosessen på en rekke ulike nivå: (1) egos familie (foreldre), (2) egos primærsone (venner og arbeidskamerater), (3) primærsonens foreldre, (4) egos bostedskontekst og (5) primærsonens bostedskontekst.

Kontakt: Torbjørn Moum, Institutt for samfunnsforskning.

4. Sverige.

Nativitetsnedgången i södra Jämtland - en retrospektiv intervjuundersökning (Sune Åkerman m.fl., Historiska inst. Uppsala). Intervjuer görs med män och kvinnor (gifta par) äldre än 60 år. Frågor och samtal förs runt födelsekontroll, preferenser för familjestorlek, äktenskap m.m. och yttre levnadsförhållanden.

Rörlighet och anpassning. (Sture Öberg, Einar Holm m.fl. Kultur-geografiska inst. i Stockholm och Umeå).

I projektet arbetas bl.a. med en simuleringsmodell som syftar till att ge förklaringar till och beskriva flyttningar mellan olika lokala arbetsmarknader. I simuleringsmodellen ingår, förutom antaganden om förhållanden på arbetsmarknaden och utbildningssystemet, även antaganden om olika demografiska variabler.

Intervjuundersökning kring fruktsamhetsnedgången. (Anita Bråkenhielm, Vetlanda sjukhus)

Undersökningsområde: Vetlanda.

Familjehistoriska projektet. (Sune Åkerman, Ann-Sofie Källemark m.fl. Historiska inst. Uppsala)

Se föregående nr. av Nordiska Demografi.

Demografiska databasen. (Umeå och Haparanda.)

Befintligt källmaterial i form av folkbokföringsuppgifter från kyrkoböcker m.m. tolkas och förs över till databand. Arbetet med en del församlingar är klara, medan arbetet med andra pågår. En hel del forskning görs på detta material (se t.ex. Gaunt, Hoppe eller Söderberg).

Inventering av demografiska uppgifter i SCBs arkiv. (John Rogers).

Civilståndsprognos. (Sten Martinelle. Statistiska inst. Stockholm.)

Sjuklighetssimulering. (Jan Qvist, Demografiska forskargruppen, Göteborg.)

I en modell studeras olika bakgrundsfaktorerers inverkan på dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar.

Sjukfrånvaron i Göteborg. (Ingvar Holmberg, Demografiska forskargruppen, Göteborg.)

I projektet studeras sambandet mellan total frånvarotid under ett år och vissa demografiska variabler (ålder, kön, civilstånd och nationalitet) samt egenskaper hos yrken och arbetsplatser.

Åldringsprojektet. (Ingvar Holmberg, Alvar Svanborg, Demografiska forskargruppen, Göteborg.)

Studier av 70-åringars hälsa m.m. och olika demografiska variabler.

Mortalitet, fertilitet och ekonomisk utveckling. (Gunnar Fridlius, Ekonomisk-historiska inst. Lund.)

Bl.a. behandlas det cykliska förloppet av mortalitet och fertilitet, där både kort- och långsiktiga förändringar i den demografiska i Sverige under perioden 1750-1930 sätts i samband med de kort- och långsiktiga förändringarna i ekonomin.

Skilsmässoprojektet. (Jan Trost m.fl. Sociologiska inst. Uppsala.)

Studiens tyngdpunkt ligger vid skilsmässoprocessens senare delar och effekterna strax efter skilsmässan. Projektet har sociologisk och socialpsykologisk inriktning.

Samboendeprojektet. (Jan Trost. Sociologiska inst. Uppsala.)

Efter viss avrapportering fortsätter projektet att bevaka såväl den svenska som den internationella utvecklingen.

Kvinnors hem och förvärvsarbete. (Jan Trost. Sociologiska inst. Uppsala.)

Bearbetning pågår av uppgifter som insamlats via enkät från 7 500 kvinnor rörande deras familje- och arbetssituation.

Fertilitetsstudie. (Jan Trost, Olav Meirik m.fl. Sociologiska och socialmedicinska inst. Uppsala.)

En studie delad i småetapper innefattande informella sk in-depth intervjuer med ett mindre antal människor om beslutsprocessen i samband med att skaffa sig eller inte skaffa sig barn.

Olika projekt vid Statistiska centralbyrån:

Uppläggning av dödsfallsregister. (AnneMarie Bolander.)

Utjämnning av demografiska kvoter med kubiska splinefunktioner.
(Bo Rennermalm.)

Analyser av regional fruktsamhet och dödlighet. (Bo Rennermalm,
Margit Strandberg.)

Miniatyr databasen. Ett register omfattande longitudinella demografiska data sedan 1950. Registret omfattar ett urval av personer (de födda den 15:e någon månad). (Roland v Euler.)

Demografisk bibliografi. Prof. Hannes Hyrenius har påbörjat det svenska arbetet med bibliografi. I och med hans bortgång överfördes detta arbete till Statistiska centralbyrån. (Arne Arvidsson, Marie Sylwan.)

Fruksamhetsstudie: demografisk och socio-ekonomisk analys. I detta projekt bearbetas bl.a. uppgifter som under tidigare år insamlats som en urvalsundersökning om levnadsförhållanden (ULF). (Agneta Sundvall).

Fruksamhetsstudie: registerbearbetningar. Registret, som har konstruerats för analyser av fruktsamhet, omfattar samtliga kvinnor födda 1925-1960 som någon gång kyrkobokförts i Sverige under perioden 1961-1977. Som grund för registret ligger de fyra folkräkningarna 1960-1975 samt registren över befolkningsförändringar. På detta sätt ges möjlighet till longitudinella studier av demografiska händelser. (Leif Johansson).

Fruksamhetsstudie: intervjuundersökning. Arbetet pågår med förberedelser av en större intervjuundersökning som direkt ska hämta in uppgifter om kvinnors levnadsförhållanden och attityder till familjestorlek m.m. Även en mindre undersökning som omfattar männen planeras. (Cecilia Etzler, Eva Bernhardt, Peter Springfieldt).

Regionala utvecklingen 1970-1975. Genom att jämföra och bearbeta uppgifter från folkräkningarna 1970 och 1975 kan man kartlägga demografiska och ekonomiska förändringar för dels de i kommunen kvarboende och dels de till eller från kommunen flyttade. (Marie Sylwan, Margit Strandberg.)

Regionala skillnader i dödlighet. Olika studier i samarbete med bl.a. SPRI och olika landsting. (Leif Johansson.)

Befolkningsprognos. Prognos från 1980 - 2000 -med utblick mot 2025. (Hans Lundström.)

D. OVERSIGT OVER BEFOLKNINGSUDVIKLINGEN I NORDEN I 1979.

1. Danmark

Folketallet i Danmark udgjorde 1.januar 1979 5.111.455 personer, idet befolkningstilvæksten i løbet af 1978 var på 14.496 personer. Som det fremgår af tabel 1, er denne tilvækst nettoresultatet af et fødselsoverskud på 9.172 personer og en nettoindvandring på 5324 personer. Medens nettoindvandringen de sidste par år har været nogenlunde konstant, er fødselsoverskudet det hidtil laveste i den periode, tabellen omfatter.

For de første tre kvartaler af 1979 er der yderligere et markant fald i fødselsoverskudet, dels som følge af et fald i antallet af levendefødte og dels på grund af en stigning i antallet af døde. Det endelige antal levendefødte i 1979 vil antagelig være omkring 60000, måske mindre, hvilket i givet fald bliver det hidtil laveste for perioden.

Antallet af dødsfald var på 52.864 i 1978 en stigning på 2379 i forhold til 1977. Variationerne i de seneste år hidrører fra den unormalt høje dødelighed i 1976, der skyldtes en omfattende influenzaepidemi. Dødeligheden i 1977 var til gengæld lavere end normalt, givetvis på grund af den høje dødelighed i 1976. Det er muligt, at tendensen nu går i retningen af et stigende antal døde, en udvikling der er normal som følge af den fortsatte ændring af aldersstrukturen.

Det er endvidere bemærkelsesværdigt, at spædbørnsdødeligheden fortsat falder, og nu er nede på 11,4 o/oo for drenge og 7,6 o/oo for piger. Ligeledes stiger middellevetiden for 0-årige og udgør 71,5 år for mænd og 77,5 år for kvinder.

Otto Andersen
Statistisk Institut

Tabel 1. Befolkningsudviklingen i Danmark 1961-78.

År	Levende født	Døde	Fødsels- over- skud	Netto indvan- dring	Befolk- nings- tillvækst	Pct.vis befolk- nings- tillvækst	Samlet ferti- litet	Spædbørns- dødelighed ¹⁾		Middellevetid for 0-årige ²⁾	
								Drenge	Piger	Mænd	Kvinder
1961-65, gnst.	81.162	45.822	35.340	1.790	37.130	0,79	2589	22,9	17,1	70,3	74,5
1966-70, gnst.	77.277	48.129	29.148	3.664	32.812	0,67	2206	19,2	13,6	70,6	75,4
1971	75.359	48.858	26.501	3.400	29.901	0,60	2043				
1972	75.505	50.445	25.060	5.438	30.498	0,61	2029				
1973	71.895	50.526	21.369	12.245	33.618	0,67	1917	14,3	10,3	70,9	76,5
1974	71.327	51.637	19.690	-6.605	13.085	0,26	1897				
1975	72.071	50.895	21.176	-8.713	12.463	0,25	1919				
1976	65.267	54.001	11.266	3.320	14.586	0,29	1747				
1977	61.878	50.485	11.393	5.834	17.227	0,34	1660	12,0	8,3	71,2	77,1
1978	62.036	52.864	9.172	5.324	14.496	0,28	1668	11,4	7,6	71,5	77,5
1.-3.kvt. 1977	47.458	37.440	10.018	4.895	14.913						
1.-3.kvt. 1978	48.210	39.591	8.619	4.958	13.577						
1.-3.kvt. 1979	46.184	40.650	5.534	5.017	10.551						

1) Fra dødelighedstavlerne for de pågældende kalenderår. Angiver fødselskuldenes dødelighed i første leveår (i 1000-dele).

2) Fra dødelighedstavlerne for de pågældende kalenderår.

Kilde: Oplysninger fra cand.polit. Carsten Torpe, Danmarks Statistik.

2. Finland

Befolkningstillväxten i Finland har i allmänhet varierat avsevärt beroende på emigrationens stora inflytande. I slutet av 1960-talet minskade folkmängden undantagsvis på grund av den stora emigrationen till Sverige.

Den naturliga befolkningstillväxten har blivit långsammare p.g.a nedgången i fruktsamheten och befolkningens åldrande. Då den på 1960-talet ännu var över 30 000 per år, så har den varit i medeltal 20 000 per år på 1970-talet.

Finlands folkmängd kommer att öka med 13 400 (2.8 o/oo) under år 1979 och uppgår vid årsskiftet 1979/80 till 4 771 000. Den naturliga befolkningstillväxten är cirka 20 400 (4.3 o/oo) och emigrationsunderskottet cirka 7 000.

Fruksamhet

Nedgången i fruktsamheten var stor under 1960-talet och ännu i början av 1970-talet. År 1973 var fruktsamheten som lägst och antalet födda var endast 56 000 (summerat fruktsamhetstal 1.52). År 1974 visade fruktsamheten stigande tendens, vilket varade till år 1976; därefter har fruktsamheten under åren 1977-79 igen sjunkit. I år 1979 är antalet födda cirka 64 500 (1.64). Antalet kvinnor i reproduktiv ålder är som högst i slutet av 1970-talet och ännu i början av 1980-talet; därefter kommer antalet födda att minska, om fruktsamheten inte överstiger den nuvarande låga nivån.

Dödlighet

Dödligheten har nedgått på 1970-talet i synnerhet under åren 1975-1979. Kraftigast har nedgången i dödligheten varit i de yngre åldrarna, men också i äldre åldersgrupper. Dessutom har dödligheten till och med ökat litet bland de unga i arbetsför ålder. Männens dödlighet har nedgått långsammare än kvinnornas. År 1978 är antalet döda cirka 44 000.

Inrikes omflyttning

I inrikes omflyttning har det skett en tydlig förändring i mitten av 1970-talet. Ännu i början av 1970-talet var inrikes omflyttningen livlig och riktade sig från landsorten i östra och norra Finland till industriområdena i Sydfinland.

Med den ekonomiska åtstramningen har omflyttningen avstannat efter år 1974 och balanserats mellan de olika områdena. Det nya ekonomiska uppsvinget åren 1978-79 har dock inte medfört nämnärd ökning av omflyttningen. Under åren 1977-79 hade inget län betydande flyttningsöverskott eller -underskott.

Medan år 1974 antalet omlyttade mellan kommuner var 276 000, så var den motsvarande siffran 195 000 år 1977 och 190 000 år 1979 (enligt förhandsuppgifter).

Emigration

Efter det stora emigrationsunderskottet i slutet av 1960-talet var återutvandringen från Sverige så stor att Finland fick immigrationsöverskott under åren 1971-73. Efter år 1974 har Finland igen haft emigrationsunderskott. I år (1979) visar förhandsuppgifterna att emigrationsunderskottet kommer att vara cirka 7 000.

Befolkningsförändringar i Finland 1961-79

År	Antal levande födda	Antal döda	Nativitets- överskott	Netto- emigration	Befolknings- tillväxt	Omflytt- ningen	Summerad fruktsamhet	Återstående medellivs- längd			
			o/oo					M F			
1961-65 ³	80 803	42 500	38 303	8.5	- 13 563	24 700	5.7	216 359	2.61	65.4	72.6
1966-70 ³	72 130	44 487	27 643	6.0	- 21 954	5 700	1.2	222 300	2.12	65.9	73.6
1971-75 ³	60 982	44 351	16 632	3.6	1 935	18 600	4.0	233 610	1.62	66.7	75.2
1976	66 846	44 786	22 060	4.7	- 9 959	12 637	2.6	208 946	1.71	67.5	76.1
1977	65 659	44 065	21 594	4.6	- 10 629	10 965	2.3	188 687	1.68	67.8	76.7
1978 ¹	63 993	43 930	20 063	4.2	- 7 571	12 492	2.6	182 415			
1979 ²	64 500	44 100	20 400	4.3	- 7 000	13 400	2.8	190 000			

¹ förhandsuppgift

² skattning på lasen av förhandsuppgifter för jan-oot

³ i medeltal per år

3. Norge

Avtakende folketilvekst

i 1979 ventes Norges folkemengde å øke med noe over 13 000 personer (0,33 prosent) til 4 080 000 ved årsskiftet 1979/80. Denne tilveksten - som er den laveste siden 1930 - er 1900 mindre enn i 1978, da fødselsoverskottet var vel 11 000 og nettoinnvandringen knapt 4 000. Nedgangen skyldes redusert netto innvandring (1 300) og lavere fødselsoverskott (600).

Stabilt fruktbarhetsnivå

Fruktbarheten vil i 1979 holde seg på omtrent samme nivå (samlet fruktbarhetstall = 1,76) som i 1977 (1,751) og 1978 (1,769). Fødselstallet ventes i 1979 å øke med 200-300 til 52 000. Økningen i fruktbarheten fra bunnivået i 1977 til 1978 gjaldt aldersgruppene over 25 år, mens det ble registrert en klar nedgang i fruktbarheten for yngre kvinner.

Dødlighetsnivået uendret - men stadig lavere spedbarnsdødelighet

I 1978 var antall dødsfall nær 40 700 eller over 800 høyere enn året før. Dette innebærer omtrent uendret, men likevel litt høyere dødelighet enn i 1977 når alle aldre ses under ett. Tall for de tre første kvartalene i 1979 tyder på flere dødsfall, men fortsatt omtrent samme dødelighet som i 1977. For toårsperioden 1977-78 var middellevetida 72,3 år for menn og 78,7 år for kvinner. Sammenliknet med tall for 1975-76 er dette en økning på 0,4 år for menn og 0,6 år for kvinner. Økningen skyldes hovedsaklig den seinere tids fall i spedbarnsdødeligheten. Dødsfall i 1. leveår utgjorde 8,6 pr. 1 000 levendefødte i 1978, mot 9,2 i 1977. Nedgangen gjaldt særlig barn under 24 timer.

Færre innenlandske flyttinger - utflytting fra store byer

Den innenlandske flytteaktiviteten (flyttinger mellom kommuner) avtok med 3 prosent fra 1977 til 1978, og var dermed mer enn 10 prosent under toppnivået i 1974. Foreløpige tall for 1979 tyder på en ny og trolig sterkere nedgang i flytteaktiviteten enn året før. Flyttemønsteret er stort sett uendret fra tidligere, med betydelig netto utflytting fra Nord-Norge og de største byene med unntak av Stavanger.

Færre innvandrere - flere utvandrere

I 1978 ble det registrert ved 18 800 innvandrere til Norge og noe over 14 800 utvandrere. Dette gir en netto innvandring på knapt 4 000, eller om lag 1 000 lavere enn i de seinere åra. Sammenliknet med 1977 var det i 1978 nærmere 1 000 færre innvandrere og knapt 500 flere utvandrere.

Nettoinnvandringen i 1978 bestod av et innvandringsoverskott på nærmere 4 600 utenlandske statsborgere og et utvandringsoverskott av knapt 600 nordmenn. Foreløpige tall for 1979 tyder på betydelig nedgang i nettoinnvandringen, kanskje ned mot 2 700.

Bevegelsene i Norges befolkning 1961-1979

År	Årlig folke-tilvekst i prosent	Levende født	Samlet fruktbarhetstall	Døde	Middellevetid Menn Kvinner	Døde under 1 år pr. 1 000 levende fødte	Fødsels- over- skott	Innen- landske flytt- inger pr. 1 000 ¹⁾ innb.	Netto innflytting fra utlandet
1961-1965 ²⁾ ...	0,78	63 989	2,942	34 994	71,0 76,0	17,1	28 995	40,0	-411
1966-1970 ²⁾ ...	0,79	66 697	2,732	37 522	71,1 76,8	13,9	29 175	48,0	853
1971	0,76	65 550	2,487	38 981	71,2 77,4	12,8	26 569	47,4	6 615
1972	0,78	64 260	2,385	39 375		11,8	24 885	48,4	4 423
1973	0,63	61 208	2,230	39 958	71,5 77,8	11,9	21 250	48,1	3 444
1974	0,62	59 603	2,130	39 464		10,4	20 139	48,6	4 922
1975	0,49	56 345	1,983	40 061	71,9 78,1	11,1	16 284	47,5	4 769
1976	0,45	53 474	1,862	40 216		10,5	13 258	44,5	4 889
1977	0,40	50 877	1,751	39 824	72,3 78,7	9,2	11 053	45,0	5 034
1978	0,37	51 749	1,769	40 682		8,6	11 067	43,6	3 974
1979 ³⁾	0,33	52 000	1,76	41 500			10 500		2 700

1) Det er korrigert for endringer i kommuneinndelingen. (Grenser som pr. 1. januar 1972).

2) Årlig gjennomsnitt.

3) Anslag.

4. Sverige.

Sveriges folkmängd ökade under 1979 med 19 000 och uppgick vid årsskiftet 1979/80 till 8 303 010. Födelseöverskottet var 5 000, medan invandringsöverskottet var 14 000.

Fruktksamhetsnedgången har, åtminstone tillfälligt, bromsats. Antalet födda 1979 var åter lika många som två år tidigare, men då ska man komma ihåg att detta år hade det minsta antalet födda barn sedan 1930-talet.

Den återstående medellivslängden har ökat från 69,0 år för män och 71,6 för kvinnor år 1945 till 72,4 respektive 78,6 år 1978. De främsta orsakerna till ökningen av medellivslängden är nedgången i spädbarnsdödligheten och nedgången av dödligheten i de yngre åldrarna. I de högre åldrarna har dödlighetsnedgången varit av mindre omfattning. För män i åldern 40-55 år har dödligheten stigit något sedan mitten av 1960-talet.

Den låga spädbarnsdödligheten, 1979 var den 7,8 promille, är den lägsta i världen. Delar man upp denna siffran på pojkar och flickor så var den 8,9 respektive 6,7 promille.

Invandringen under år 1977 uppgick till 44 000 personer. De preliminära siffrorna för 1979 är 37 000. Det ojämförligt största migrationsutbytet har Sverige med Finland. Under 1979 har ca 12 500 personer flyttat från Finland till Sverige, medan ca 6 800 flyttat tillbaka till Finland. Vad gäller den totala utvandringen från Sverige så uppgick den till 23 000 personer för år 1979.

Enligt den senaste befolkningsprognosen (1980), "Befolkningsprognos för riket 1980-2000 - med utblick mot 2025", beräknas Sveriges befolkning att öka under den närmaste 10-års perioden, men ökningen blir mycket svag. Befolkningen som 1979 uppgår till 8,3 miljoner beräknas år 1986 vara 8,6 miljoner. Därefter kommer folkmängden att börja minska. Vid sekelskiftet beräknas den åter vara 8,4 miljoner. Under början av 2000-talet pekar prognosen

mot en kraftigare nedgång. Framskrivningen bygger på följande antaganden: Fruktsamheten blir låg i framtiden. I genomsnitt antas kvinnorna föda 1,8 barn under sin fruktsamma period. Nivån är nästan 15 procent under den som behövs för att befolkningen ska fortsätta att öka på lång sikt. Dödligheten förändras endast obetydligt i framtiden. Migrationen blir inte så omfattande som under 1960-talet eller i början av 1970-talet. Under de närmaste åren antas en nettoimmigration på 10 000 personer om året, men efter 1985 antas i framskrivningen en årlig nettovandring på 5 000 personer.

Befolkningsförändringar i Sverige 1961-1979.

År	Årlig befolk- ningstillväxt	Antal födda	Summerad fruktsam- het	Antal döda	Spädbarns- dödlighet	Återstående medellivs- längd	Naturlig folkökning	Nettoin- flyttning
	Procent		Promille		Promille	M Kv		
1961-65	0,72	114 032	2,33	76 332	14,8	71,6 75,7	37 700	18 521
1966-70	0,59	115 115	2,12	80 815	12,3	71,9 76,6	34 299	28 575
1971	0,43	114 484	1,98	82 717	11,1	72,0 77,3	31 767	3 055
1972	0,19	112 273	1,93	84 056	10,8	72,0 77,4	28 217	-11 685
1973	0,15	109 663	1,88	85 640	9,9	72,1 77,7	24 023	-10 899
1974	0,39	109 874	1,89	86 316	9,6	72,2 77,8	23 558	9 078
1975	0,39	103 632	1,78	88 208	8,6	72,1 77,9	15 424	16 884
1976	0,34	98 345	1,68	90 677	8,3	72,1 77,9	7 578	19 970
1977	0,38	96 057	1,64	88 202	8,0	72,4 78,5	7 855	22 927
1978	0,21	93 248	1,60	89 681	7,8	72,4 78,6	3 567	14 019
1979	0,22	(96 000) ¹	(1,65)	(91 000)	-	- -	(5 000)	(14 000)

1. Siffrorna inom parantes är preliminära.

R A P P O R T FRA NORDISK DEMOGRAFISK SYMPOSIUM 1979,
HURDALSJØEN KURSHOTELL, 13.-16. JUNI

Nordisk Demografisk Symposium, som vanligvis arrangeres hvert tredje år, var denne gang lagt til Norge, nærmere bestemt Hurdalsjøen kurshotell. Symposiet samler bred deltakelse fra alle de nordiske land. Denne gang tellet deltakerlisten 95 personer, 27 fra Danmark, 1 fra Island, 11 fra Finland, 35 fra Norge og 21 fra Sverige.

Arrangementskomitéen og programkomitéen hadde gjort et glimrende arbeid, og arrangementsmessig forløp symposiet uten vansker eller problemer av noen art. Også rent faglig ble dette symposiet av de mer utbytterike.

Foredragene fra symposiet er nå publisert i Scandinavian Population Studies, vol. 5.

Symposiet var delt i 5 ulike sesjoner.

SESJON I: DØDELIGHETSNEDGANGEN CA. 1750-1850

Det var fem foredrag som dreide seg om denne perioden og i tillegg et innsendt arbeide som falt noe seinere i tid. Ståle Dyrvik var diskutant. Han valgte å snakke generelt om emnet, og nyttet høve til å kommentere foredragene der det passet inn i innledningen.

Innledningen var disponert rundt følgende hovedpunkter: 1) Datagrunnlaget, 2) Trendene i dødelighetsutviklingen, 3) Årsakssammenhenger og 4) Mortalitetsstrukturen. Han uttrykte skepsis til de tradisjonelle forklaringssteoriene (f.eks. endringer i jordbruksproduksjonen og klimaendring) og mente at sykdomsutbredelsen må få en større plass som forklaringsfaktor, særlig som følge av krigføring og stor mobilitet. Han pekte også på levesett og kulturelle faktorer som viktige forutsetninger for sykdommenes utbredelse og virkninger. Til slutt trakk han fram spedbarnsdødeligheten som et viktig forskningsfelt i tida som kommer.

Det ble i diskusjonen som fulgte pekt på viktigheten av å studere dødelighetsutviklingen i forskjellige regioner innen hvert land. Sjøl i Danmark har det vist seg å være store regionale forskjeller i dødeligheten. Island hadde for lite folketall i perioden til å kunne regionaliseres. Dødelighetsnivået i den aktuelle perioden var langt høyere på Island enn i de øvrige nordiske landene. Dette nivået kan ha vært det rådende i alle nordiske land på 1600-tallet og har deretter holdt seg på Island, men sunket til et lavere nivå i de øvrige landene fram mot 1700.

Det ble understreket at langt flere av sykdommene i den aktuelle perioden er endemiske enn det vanligvis gis uttrykk for. De endemiske sykdommene har fått liten plass i kildene fordi de ble oppfattet som lite dramatiske siden de alltid var til stede i befolkningen. De registrerte dødelighetstoppene trenger ikke være forårsaket av en sykdom som kom utenfra, men skyldtes ofte en oppblomstring av en sykdom som allerede fantes i området. Oppblomstringen kunne være følge av en ytre tilleggsårsak som f.eks. økt migrasjon.

Det ble hevdet ulike meninger om kildenes pålitelighet i perioden. Likevel var det enighet om at de nordiske land rår over langt bedre data-materiale i denne perioden enn andre land. Disse gunstige kildeforholdene mente flere burde være en spore til spesiell innsats siden de åpner muligheten for å studere i sammenheng alle sidene ved den demografiske transisjon.

SESJON II: YRKESDØDELIGHET

Diskutant under denne sesjonen var Tapani Valkonen fra Sociologiska institutionen ved Helsinki Universitet. Noe av diskusjonen dreide seg om påliteligheten til nøkkelvariablene, yrke og dødsdiagnose. En referert engelsk undersøkelse viste en feilprosent på opp mot 40 i yrkesdødelighetsdiagnosene. Andre hevdet at datakvaliteten er god nok for bestemte formål.

Det ble også nevnt andre feilkilder som gjør seg gjeldende ved kausal-analyse av yrkesdødelighet - bl.a. seleksjon ved yrkesvalg, representativiteten av det registrerte yrket i et livsløpsperspektiv og variasjon i evnen til å akseptere sykdom (som fører til ulik ventetid før lege blir oppsøkt). Registrene tillater ikke en effektiv kontroll for seleksjon ved yrkesvalg.

Det ble pekt på at alle foredragene var av deskriptiv karakter. Nyttten av denne typen registerbasert presentasjon av yrkesdødelighetsstrukturen ligger først og fremst i mulighetene for å utvikle kausalhypoteser for videre analyse av den underliggende årsaksstrukturen.

Framtidige undersøkelser burde legge vekten på både periode- og kohortvariasjoner. Tilgjengelige datakilder bør utnyttes til mer detaljerte undersøkelser og til testing av hypoteser. Ved planleggingen av framtidige folketellinger bør behovet for slike studier bygges inn ved utformingen av tellingene, for å sikre muligheter for å kople data fra forskjellige tidspunkter.

Det ble stilt spørsmål om hvor fruktbart det er å operere med yrke som hovedvariabel i årsaksanalyser av dødelighet. Det ble hevdet at livsførsel mer generelt er viktigere: fritidsvaner, ekteskapelig samliv, økonomiske forhold, et rotete privatliv etc. Den viktigste stressårsaken ligger i livsformen generelt. Dette fører til et behov for å standardisere for livsformvariable i analysen. Dette kan vanskelig gjøres på grunnlag av eksisterende registerdata.

Andre deltakere pekte på viktigheten av variablene yrke og sosialklasse. Den norske Helseundersøkelsen viser en signifikant sammenheng mellom helsesituasjon og yrke. Det ble også hevdet politiske grunner til at studier av yrkesdødelighet bør fortsette: Yrkesforhold kan påvirkes ved politiske tiltak, mens livsform mer eller mindre er et spørsmål om personlig valg. Det ble også understreket at det er viktig å kombinere yrke og utdanning i analysen.

Det ble hevdet at det er mer fruktbart å studere sykелighet enn dødelighet. Variasjonen i sykелighet med viktige livsstil-variable vil bringe oss nærmere en forståelse av årsakene til helseproblemer i befolkningen. Det ble replisert at dødelighet er den mest pålitelige helseindikatoren. Sykелighet er et vanskelig begrep.

Forholdet mellom regionale forskjeller og yrkesforskjeller i dødelighet ble nevnt. Regionale forskjeller finnes i Norge og Finland, og i disse landene bør undersøkelser av regional yrkesdødelighet prioriteres. I Sverige var dette mindre viktig. Flere undersøkelser viser at den regionale dimensjonen er spesielt viktig når det gjelder dødelighet av kreft. I dette tilfelle kan regionale forskjeller være viktigere enn yrkesforskjeller.

Det ble advart mot regionale forskjeller som kan skyldes systematiske registreringsfeil.

Yrkenes regionale fordeling gjør det vanskelig å isolere og måle effekten av de to settene av årsaksvariable.

Det ble på møtet vedtatt en anbefaling til de statistiske sentralbyråer om å ta det videre nordiske samarbeidet på dette felt opp som et eget punkt på dagsorden på det nordiske sjefstatistikermøtet i Helsingør i sommer. Saken er nå overlatt NUB - Nordisk utvalg for befolkningsstatistikk.

SESJON III: ANNEN BRUK AV BEFOLKNINGSREGISTRE

Det var i alt fire foredrag i denne sesjonen, men emnene for foredragene var nokså ulike. Som helhet ble derfor sesjonen preget av mangel på sammenheng, og diskusjonen etter innleggene var meget beskjedent.

Diskutanten, Gunnar Eklund fra Nordiska Hälsovårdshögskolan i Göteborg, gjennomgikk i store trekk den vanlige framgangsmåte når en ønsker å studere dødelighet eller sykkelighet etter yrke. Det er hovedsakelig tre typer av studier som er aktuelle. Den første typen, som er mest vanlig internasjonalt, kalte han Case-Control studiene. Her kartlegges den gruppen som er døde (eller har en bestemt sykdom) mot en kontrollgruppe. Kohort-longitudinell studiet er en annen type. Her følger man en bestemt kohort og observerer hva som skjer med denne. Den siste typen er de registerbaserte undersøkelsene. De er dyre, men innebærer til gjengjeld muligheter som de to andre gruppene ikke har.

Når man så har identifisert en høyrisikogruppe ved hjelp av en av disse metodene, må det klarlegges hva årsaken kan være. Først må det understrekes om det kan være feil i registeret eller ren tilfeldighet som er grunnen til at en har fått en slik gruppe. Hvis ikke, finnes det noen kjent årsak som kan forklare sammenhengen? En annen mulighet er å gå videre med en årsaksstudie, enten gjennom en case-control studie, eller ved å komplettere med flere registerdata. Et hovedpoeng hos Eklund var at demografene kjenner registrene og derfor har spesielle forutsetninger for å gjennomføre slike registerbaserte undersøkelser.

Erik Hernæs fra Byrået la fram et notat som beskrev den utdanningsmodellen som er brukt til å framskrive befolkningen etter utdanningskategorier. Gunnar Eklund pekte på at de overgangsratene fra en tilstand til en annen som modellen opererer med, er vanskelig å prognostisere. Dessuten er det antagelig for enkelt å anta at de er stabile over tid. En mulighet er da å lage flere alternative sett med rater.

Sevaldson var enig i dette, men mente at framskrivingen med faste overgangsrater likevel kan gi nyttig informasjon. Han henledet oppmerksomheten på det store gap som i framtida vil oppstå mellom tilbud og etterspørsel etter høyt utdannet arbeidskraft. Dette gjelder nesten uansett hvilke alternative overgangsrater en velger. Eklund mente imidlertid at nettopp dette faktum kunne påvirke individenes tilbøyelighet til å velge utdanning, slik at dette gapet i virkeligheten blir mindre. I modellen kan en ikke ta hensyn til en slik effekt. Hernæs sa at han hadde valgt å se bort fra denne effekten fordi vi har lite grunnlag for å gi eksakte forutsetninger om dette.

Hanne Spöhr fra Statens Byggeforskningsinstitut i København hadde levert et notat om flyttekjeder som oppstår når nye boliger tas i bruk. Denne undersøkelsen tar bl.a. sikte på å belyse boligmarkedets dynamikk og tjene som grunnlag for boligplanleggingen. Notatet konsentrerte seg imidlertid om det rent metodiske opplegget for undersøkelsen. Det ble her benyttet en post-undersøkelse basert på Det sentrale personregister og boligregisteret i Aalborg. Det blir i notatet redegjort for de viktigste problemene ved en slik fremgangsmåte. Diskusjonen avklarte at en intervjuundersøkelse, der det spørres om familiens hele sosiale situasjon før og etter flyttingen, var en viktig del av undersøkelsen.

Birgitta og Hans Malcker fra henholdsvis Socialstyrelsen og Arbetarskyddsstyrelsen i Stockholm introduserte sitt notat på en noe uvanlig og effektiv måte. Notatet omhandler de såkalte etiologiske informasjonssystemene i Sverige og er i hovedsak en verbal framstilling uten konkrete eksempler. Notatet var interessant, men det ble liten diskusjon etterpå, kanskje fordi dette var et helt nytt område for de fleste deltakerne på seminaret. Valkonen pekte imidlertid på at yrke bare er en liten del av den totale livssituasjonen. Studier av Malkers type har derfor her sin helt klare begrensning, fordi vi egentlig behøver mer allmenne referanserammer enn bare yrke.

Til slutt ga Nieminen fra Statistisk centralen i Helsinki en redegjørelse for sitt notat om statistisk bruk av registrene i Finland. Dette registret ligner mye på de registre som finnes i de øvrige nordiske land.

SESJON IV: FRUKTBARHETSUNDERSØKELSER

Diskutant ved sesjon IV var Johs. A. Noordhoek fra Danmarks Statistik. Han gav først en kort oppsummering av de framlagte arbeidene til denne sesjonen, og deretter gikk han inn på en vurdering av arbeidene. Han sammenliknet den danske og norske undersøkelsen med hensyn på prevensjonsbruk. (10 prosent av kvinnene bruker ikke prevensjon i det norske og 25 prosent bruker ikke prevensjon i det danske materialet.) Forskjellene må skyldes ulikheter i opplegget for undersøkelsene.

Data om ønsket barnetall er ikke så sikre når fruktbarhetsnivået endrer seg. Fruktbarhetsønsker endres gjennom livssyklusen. Han mente at det virker umulig å få kvinnene til å beskrive ønsker om barnetall som viser seg realistiske gjennom en times intervju.

Noordhoek trakk fram konklusjonene i Finnäs/Hoems rapport som interessante. Han syntes imidlertid utvalget var lite til å gi sikre konklusjoner. Større utvalg enn 5 000 personer synes nødvendig.

Noordhoek stilte spørsmål om det var tilstrekkelig bare å rangere én partner etter velferdsfunksjon slik Riihinen gjør i sitt arbeid. Noordhoek synes det var bedre å bruke begrepet ressurser enn behov i sammenheng med Riihinen problemstilling. Han kom særlig inn på materielle ressurser som han mente var tatt opp i for liten grad. Videre drøftet han familiens størrelse og struktur som en funksjon av blant annet materielle ressurser gjennom livshistorier. Han mente det er viktig å ha et dynamisk utgangspunkt for en slik analyse.

Noordhoek kom inn på typiske mønstre når det gjaldt fruktbarhet og sosial bakgrunn hos kvinnens foreldre. Han pekte også på kvinnens arbeidslivshistorie som viktig i forbindelse med analyser av fruktbarhet.

Riihinen påpekte at analysen ennå ikke er ferdig, og at han ikke ønsket å komme med for tidlige konklusjoner. Han var enig med Noordhoek om at det er viktig med et dynamisk perspektiv, men at dataene ikke muliggjorde bruk av tidsfaktoren. I undersøkelsen bruker en derimot retrospektiv kohortanalyse, og en har også brukt andre dynamiske aspekter som ikke er presentert i notatet til sesjonen.

Østby mente at før en slik undersøkelse, er det viktig for forskerne å delta i prøveintervjuer, da en kommer til kort med erfaringer fra eget miljø.

Når det gjelder kvinners forventning om barnetall i den norske undersøkelsen, er 0-barns forventningen neglisjerbar, og nesten ingen venter seg bare 1 barn dersom de har biologisk mulighet til å føde flere.

Erfaringene viser at spørsmål om kvinners generelle begrunnelser for å få barn synes å gi et mer realistisk bilde enn deres personlige begrunnelser.

Eva Bernhardt fortalte at arbeidet med den svenske fruktbarhetsundersøkelsen har startet med en litteraturgjennomgåelse. En kunnskapsoversikt om dette emnet blir klar fra Statistiska Centralbyrån i september/oktober.

Før hovedundersøkelsen om fruktbarhet som en nå regner med å holde i 1981, skal en antakelig ta med spørsmål om fruktbarhetsrelaterte emner i tilknytning til ULF (undersökningar om levnadsförhållanden i samhället). Derved venter en å oppnå bedre analysemuligheter, samtidig som en venter å kunne slippe å foreta tilsvarende intervjuundersøkelse som dem som er gjennomført i andre nordiske land.

Leif Johansson presenterte resultater fra Sverige som viser hvor stor andel av kohorter av kvinner som har 0 barn, 1 barn, 2 barn osv., for ulike aldre. Resultatene viste at det var liten forskjell mellom kohortene for 0 barn og 1 barn, mens det var et fall i andelen som hadde mer enn 1 barn for de yngre kohortene.

Hoem kom inn på at Finnäs/Hoems bidrag ikke har med sosiale bakgrunnsvariable. Dette er et bevisst valg fordi han mente at sosiale bakgrunnsvariable endrer seg såpass raskt over tid at det er vanskelig å bruke dem som utgangspunkt i analysen.

Gert Schmidt påpekte at prevensjonsbruk synes å ha spilt en rolle ved å ha forsinket startpunktet for fødsler. Sammenlikning av 1970- og 1975-undersøkelsen viser en nedgang i bruk av usikre prevensjonsmetoder. En fant imidlertid også at en del kvinner slutter å bruke p-piller.

Matthiessen viste til to amerikanske fruktbarhetsundersøkelser i 1955 og 1960 som bl.a. tok for seg fruktbarhetsintensjoner. Denne undersøkelsestypen fungerte ikke så godt når fruktbarheten begynte å falle.

Tall fra den norske fruktbarhetsundersøkelsen over hvor stor del av alle graviditetene som ender i spontane aborter, stemmer forholdsvis godt overens med dansk statistikk, hvor en har tall for spontane aborter på sykehus. Matthiessen var enig med Noordhoek i at sosiale bakgrunnsvariable endres, men mente at noen slike variable, særlig utdanning, kan brukes i fruktbarhetsundersøkelser. Matthiessen mente derfor at det for framtida var viktig å planlegge registre med flere variable enn nå.

Sevaldson etterlyste en begrunnelse fra Noordhoek om hans tvil på tallene for prevensjonsbruk. Han støtter til en viss grad at spørsmål om normer og holdninger trekkes inn i fruktbarhetsundersøkelser. Han spurte videre om i hvilken grad samlivsforhold uten ekteskap kan virke til at svenske og danske tall blir ulike.

Hoem: I Finnäs/Hoems beregninger på data fra den danske fruktbarhetsundersøkelsen er kohortene delt opp etter alder ved samlivets begynnelse og med samlivets lengde som varighetsvariabel. Disse beregningene gav fall for førstefødsler for de yngste kohortene.

Metoden avviker fra den svenske hvor man hadde kvinnens alder som tidsvariabel. Hoem var likevel overrasket over at det nesten ikke var nedgang for de første fødslene i den svenske undersøkelsen.

Til problemet om kausalforklaringer på forholdet barnefødsler - utdanning hos kvinner, mente Hoem at årsak - virkning kan gå begge veier, eller i begge retninger samtidig. For å analysere dette grundig trenger en samløpende data.

Hoem uttrykte en viss skepsis til den populære forklaringen at økt yrkesdeltakelse blant kvinner er forklaring på synkende fødselstall. For å analysere dette grundigere behøves også samløpende data.

Grünfeld kommenterte resultatene om prevensjonsbruk i den norske undersøkelsen. Det var etter hans syn et uventet funn at spiralbruken er så høy, mens p-pillebruk for om lag 20 prosent var som forventet. Han gav uttrykk for at tallet på provoserte aborter blant yngre kvinner var alarmerende høyt.

SESJON V: ÅPEN SESJON

De framlagte arbeider i sesjon V var av svært forskjellig art. Det var derfor ingen diskutant. Erland Hofsten ledet møtet.

Som bakgrunn for sin artikkel om befolkningsvekst og fruktbarhet på Island la Sigurdur Gustavsson fram en del tallserier og figurer som illustrerte endringene i bosettingsmønster og urbaniseringsgrad fra midten av forrige århundre opptil i dag.

Ved utregning av endringene i fruktbarhet over tid hadde en måttet bruke samme nevner (totalt antall kvinner 15-49 år) for både ekte og uekte fødte. Utregning av den summariske fødselsrate for gifte og ugifte separat ville være mulig bare i folketellingsår.

I de øvrige nordiske land kan en observere en økning i forekomsten av samliv uten vigsel. På Island er imidlertid giftermålshyppigheten konstant. Fra salen ble det antydnet at samliv uten vigsel allerede hadde en lang tradisjon på Island, så en kunne ikke vente at slike "nymotens" fenomen ville få særlig innvirkning der.

Graham W. Leeson gjengav hovedpunktene i sin artikkel som hadde tittelen "Life expectancy after retirement from the Danish state police force, 1945-52". Han hadde etter at artikkelen var fullført kommet over informasjon om aldersfordelingen til dem som ble sendt i konsentrasjonsleir. Kolleger ved politihovedkvarteret mente å huske at bare politimenn under 55 år ble tatt. Fra norsk hold i salen ble det uttrykt forbauselse over at tyskerne tilsynelatende ikke hadde ført kartotek over denne virksomheten i Danmark. Det ble videre påpekt at den relativt lave middellevetiden blant dem som gikk tidlig av med pensjon kunne skyldes (1) usikkerhet i forbindelse med lite tallgrunnlag og/eller (2) en seleksjonsmekanisme i retning av at de mest sykelige gikk først av.

Til slutt i sesjonen presenterte Fjalar Finnäs en artikkel med tittelen: "A method to estimate demographic intensities via cumulative incidence rates". Den var ikke blitt utdelt på forhånd, og Finnäs gjennomgikk derfor metoden og testresultatene om danske giftermålshyppighet. En hovedkonklusjon var at dødelighetsforskjeller har praktisk talt ingen innvirkning og derfor kan ses bort fra. Dermed lar det seg gjøre å estimere intensitetene (occurrence / exposure rates) ved hjelp av insidenstall som i mange situasjoner er lettere tilgjengelige. Mønnesland påpekte at selv om forskjellene mellom kalkulerde og observerte rater for hver aldersgruppe var små, så gikk de i en bestemt retning. Kumulerte rater vil derfor avvike betydelig etter de to metoder. Et eksempel fra Norge: Blant kvinnekohorten fra 1932 får vi ca. 90 % gifte i 1976 dersom vi regner ved hjelp av insidens-tall, mens vi, dersom vi anvender "occurrence/exposure rates", får ca. 95 %. Eksemplet tjener til å advare mot bruk av insidensmetoden i situasjoner der kohortene ikke er lukket slik at migrasjonen kan gi vridninger i resultatene.

Abortudviklingen i Danmark 1970-78.

Lisbeth B. Knudsen

Danmark har nu haft fri abort i mere end 6 år. Ifølge Lov om svangerskabsafbrydelse har enhver kvinde med bopæl i Danmark ret til at få sit svangerskab afbrudt, hvis indgrebet kan foretages inden udløbet af 12. svangerskabsuge.

Da loven trådte i kraft 1. oktober 1973 skete der en stærk stigning i antallet af legalt provokerede aborter, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1. Antal legalt provokerede aborter i Danmark 1970-1978.

<u>År</u>	<u>Antal</u>	<u>År</u>	<u>Antal</u>
1970	9375	1975	27884
1971	11157	1976	26842
1972	12985	1977	25662
1973	16536	1978	23699
1974	24868		

Som det ses, nåede antallet af aborter sit absolutte maximum i 1975 med næsten 28000 abortindgreb. Efter 1975 har det årlige antal af legalt provokerede aborter været stadig faldende. Antallet af aborter er i 1978 det laveste absolutte antal siden loven om fri abort trådte i kraft.

Omfanget af de legalt provokerede aborter bør imidlertid vurderes relativt, dels i forhold til antallet af kvinder i den fertile alder og dels i forhold til det samlede antal konceptioner i samme periode.

Abortkvotienten.

Der er i Danmark ca. 1.2 mill. kvinder i alderen 15-49 år.

Udtrykkes aborterne pr. 1000 kvinder i fertil alder, ses følgende udvikling:

Tabel 2. Abortkvotient pr. 1000 kvinder 15-49 år.

<u>År</u>	<u>Abortkvotient</u>	<u>År</u>	<u>Abortkvotient</u>
1970	8,1	1975	23,7
1971	9,7	1976	22,7
1972	11,2	1977	21,7
1973	14,3	1978	19,8
1974	21,2		

Også tabel 2 viser et maximum i 1975 og et minimum (efter den nye lov) i 1978.

Konceptioner.

Imidlertid har der i de samme år været et fald i fødselstallet; alene fra 1975 til 1977 faldt fødselstallet med ca. 10000 fra 72554 til 62247. Derfor må antallet af provokerede aborter sammenlignes med antallet af fødte.

Der findes ikke nøjagtige tal for antallet af spontane aborter. Summen af fødsler og provokerede aborter anvendes derfor som et omtrentligt udtryk for antallet af konceptioner, idet de betragtes som et mål for det antal af svangerskaber, der kunne være fuldført.

For at henføre tallene til samme konceptionsperiode regnes med, at hvis et svangerskab ikke afbrydes, eller hvis der ikke indtræffer en spontan abort, vil det afsluttes med en fødsel 6 måneder senere. De provokerede aborter, der skal sammenlignes med fødslerne i kalenderåret 1977 er således foretaget i perioden 1.7.1976-30.6.1977.

Tabel 3 viser først og fremmest, at det samlede antal af kendte konceptioner er faldende.

Det samlede antal konceptioner kan være faldende på grund af mere udbredt anvendelse af sikre præventionsmidler (herunder sterilisationer), faldende coitusfrekvens eller andre faktorer. Den andel af svangerskaber der afbrydes, og som her anslås ved aborter i relation til summen af aborter og fødsler, udtrykker noget om, i hvor høj grad en kvinde vælger at gennemføre sit svangerskab, og må således, når man betragter udviklingen i de enkelte aldersklasser eller i forskellige dele af landet, ses i relation til bl.a. forskelle i sexuelliv og kendskab til og udbredelse af præventionsmidler.

Tabel 3. Antal legalt provokerede aborter pr. 100 svangerskaber (fødsler + legale aborter) fordelt efter kvindens alder 1974/75 - 1977/78.

Kvindens alder	1975			1976			1977			1978		
	Antal svanger-skaber	heraf afbrudt ved legal abort %	Antal svanger-skaber	Antal svanger-skaber	heraf afbrudt ved legal abort %	Antal svanger-skaber	Antal svanger-skaber	heraf afbrudt ved legal abort %	Antal svanger-skaber	Antal svanger-skaber	heraf afbrudt ved legal abort %	
-19	9000	46	8800	53	8500	54	8200	55	8200	21	26000	
20-24	30850	19	27800	21	26550	20	28000	17	28000	30	16600	
25-29	34000	20	30250	20	28250	33	16700	53	5900	80	1800	
30-34	17000	32	16900	33	6200	56	6000	28	92150	29	92150	
35-39	6250	57	6200	56	2200	77	2050	80	88050	30	88050	
40+	2250	78	2200	77	99350	28	92150	29	92150	28	92150	
I alt	99350	28	92150	29	88050	30	86500	28	86500	28	86500	

Note: Alle tal er afrundede, og tallene for 1978 er foreløbige.

Tabellen viser også, at selvom både det absolutte antal og abortkvotienten faldt fra 1975 til 1978, er der hvert år til og med 1977 blevet afbrudt en stadig stigende del af de svangerskaber, der kunne være blevet fuldført. Først i 1978 hvor fødselstallet var næsten det samme som i 1977, indtræder et fald, så vi når ned til 28 provokerede aborter pr. 100 svangerskaber 1977/78.

Aldersvariationer.

Det stærke fald i aborttallet 1977 til 1978 betød, at abortkvotienten pr. 1000 kvinder (15-49 år) for hele landet faldt fra 21,7 til 19,8 - altså ca. 10%. Der ses fald i alle aldersklasser, dog stærkest for kvinder over 25 år.

Men af tabel 3 fremgår, at det generelle fald i abortkvotienten skjuler at andelen af afbrudte svangerskaber er svagt stigende eller konstant hos kvinder under 25 år eller over 39 år, mens faldet i 1978 ses hos mellemlgruppen, altså kvinder i alderen 25-39 år.

Regionale variationer.

Abortkvotienten har fra 1975 været faldende i alle amter (med enkelte undtagelser). Men hvis man, som ovenfor, ser på udviklingen i de forskellige aldersklasser, viser der sig nogle karakteristiske forskelle.

I og omkring de to største byområder (København + Århus) observeres en stigende tendens for yngre kvinder (under 20), mens der i enkelte amter, som har den største relative nedgang i abortkvotienten (fra 1977 til 1978) også kan observeres en nedgang hos de unge.

For at forbedre analysen, kan vi også her se på forholdet mellem aborter og fødsler. Som ovenfor betragtes fødslerne i ét kalenderår i relation til aborterne foretaget indtil et halvt år før, således at der bliver tale om samme konceptionsperiode.

For hvert enkelt amt som helhed er det omtrent den samme andel af svangerskaber, der afbrydes fra 1975/76 til 1977/78, dog med variationer fra ca. 42% i Københavns kommune til ca. 20% i Ringkøbing amt (i Jylland).

Den stadig stigende andel afbrudte svangerskaber hos unge kvinder, som tabel 3 viste, dækker over regionale variationer, i-

det ca. 60% af svangerskaber hos kvinder under 20 år, afbrydes i Københavns-området, mod 45-46% i visse amter i Jylland (bl.a. Ringkøbing).

Konceptionshyppigheden, her udtrykt ved antallet af fødsler plus provokerede aborter, set i forhold til antallet af kvinder i pgl. aldersklasse, var i 1978 ca. 72,4 o/oo for landet som helhed, højest i Århus (77,5 o/oo) og lavest i Storstrøms amt (65,5 o/oo).

Ser vi igen på København og Århus, hvor abortkvotienten var stigende for de unge, viser der sig en forskel i den beregnede konceptionshyppighed. Kvinder under 20 år konciperer i København omtrent lige så hyppigt som gennemsnittet (ca. 75 o/oo) mens de unge kvinder i Århus, har en betydelig mindre hyppighed (49,5 o/oo).

Men de unge der bliver gravide får begge steder afbrudt ca. 60% af svangerskaberne.

Konceptionshyppigheden hos de unge (under 20 år) i 1978 er højest i København (74,4 o/oo) og lavest i Sønderjylland (29,5 o/oo).

Rådgivning om antikonception.

I Danmark er vejledning og rådgivning om antikonception gratis og kan finde sted enten hos praktiserende læger, på sygehuse i forbindelse med fødsel, abort m.m. eller på de offentlige rådgivningsklinikker, der siden 1.4.1976 har været lagt ind under amterne.

I 1978 var der i hele landet 33 rådgivningsklinikker, som blev besøgt af ialt 22350 kvinder og 34 mænd.

Som nævnt er selve rådgivningen gratis for alle, men derudover er der i visse amter (bl.a. Ringkøbing og Sønderjylland) indført gratis uddeling af antikonceptionsmidler i større eller mindre udstrækning. Netop de unge kvinder, der ofte er uden særlig indkomst og/eller under uddannelse vil formentlig være blandt de grupper, som findes berettiget til gratis midler.

Vurdering af gratis udlevering af antikonceptionelle midler.

Det er vigtigt for amterne at vide, om disse forsøgsordninger m.h.t. de gratis midler betyder en nedgang i de provokerede aborter.

Som det fremgår ovenfor, må der i en vurdering af forsøgsordningerne indgå forskellige beregninger. Det vil være nødvendigt at se på udviklingen over en årrække dels i den beregnede konceptionshyppighed og dels på andelen af afbrudte svangerskaber i de enkelte aldersklasser i amterne.

Desuden må man kende omfang og indhold af forsøgsordningerne, bl.a. efter hvilke kriterier de gratis midler udleveres og hvorledes, der informeres.

Til dette brug udsender vi fra sundhedsstyrelsen forespørgsler til de enkelte amtskommuner i vinteren 1980 for at indhente nærmere oplysninger om de eksisterende ordninger.

På denne baggrund skulle det forhåbentligt blive muligt at konstatere, dels om de tendenser til fald, der i 1978 blev observeret i visse amter med forsøgsordninger fortsætter, og dels om den gratis udlevering og en øget information måske har en betydelig præventiv effekt overfor visse grupper, f.eks. de unge kvinder. De indhentede oplysninger vil siden indgå i den løbende statistik over legalt provokerede aborter, som udgives af sundhedsstyrelsen.

Referencer

"Statistik om legale aborter" Medicinalstatistiske Meddelelser, 1974-77, udgivet af sundhedsstyrelsen, København.

"Statistik om prævention og aborter 1978" Medicinalstatistiske Meddelelser 1979:4, sundhedsstyrelsen 1979.

"Fødsler og aborter 1975-78" af læge Carl-Erik Mabeck og Lisbeth B. Knudsen. Ugeskrift for Læger, vol 141 no 31, 30. juli 1979.

G. BIBLIOGRAFI

1. Danmark

Andersen, Otto (1979): A Malaria Epidemic in Denmark. Published in H.Charbonneau and A.Larose (eds.), The great mortalities: Methodological studies of demographic crises in the past. Ordina Editions, Liege.

Andersen, Otto (1979): Artikel om dansk befolkningsudvikling i W.R.Lee (ed.): European Demography and Economic Growth. Croom Helm, London.

Andersen, Otto (1979): The development in Danish mortality 1735-1850 i Scandinavian Population Studies No. 5, The Scandinavian Demographic Society, Oslo.

Andersen, Otto (1979): Danish Period Life Tables, 1780-1839, Methods and Results, Research Report Nr. 59. Universitetets Statistiske Institut.

Borgan, Ørnulf; Knut Liestøl; og Peter Ebbesen (1979): Observational plans for the analysis of disease development and cause specific mortality. Forsikringsmatematisk laboratorium, Københavns Universitet, Working Paper No. 25.

Braun, Henry I. og Jan M.Hoem (1979): Modelling cohabitational birth intervals in the current Danish population. A progress report. Forsikringsmatematisk laboratorium, Københavns Universitet, Working Paper No. 24.

Danmarks Statistik:

1. Dødelighed og erhverv 1970-75.

Statistiske Undersøgelser nr. 37, København 1979.

2. Fertiliteten efter kvinnans ålder och paritet hos danska kvinnor födda sedan 1945.

Arbejdsnotat nr. 8, Danmarks Statistik, København 1979.

3. Registerfolketællingen 1976. Bind II. Kommuner.
Statistisk Tabelværk 1979:I, København 1979.
 4. Registerfolketællingen 1976. Bind III. Amtskommuner.
Statistisk Tabelværk 1979:II, København 1979.
 5. Registerfolketællingen 1976. Bind IV. Hele landet -
Bygrupper.
Statistisk Tabelværk 1979:V, København 1979.
 6. Befolkningsprognose for Færøerne 1978-2000.
Statistiske Efterretninger 1979, A 46.
- Finnäs, Fjalar og Jan M. Hoem (1979): Cohort trends in cohabitational birth intervals in Denmark, 1975. Scand.Popul.Studies 5, 196-210.
- Finnäs, Fjalar og Jan M. Hoem (1979): Starting age and subsequent birth intervals in cohabitational unions in current Danish cohorts, 1975. Forsikringsmatematisk laboratorium, Københavns Universitet, Working Paper No. 23.
- Hansen, H.O. (1979): Some age structural consequences of mortality variations in pre-transitional Iceland and Sweden. Published in H.Charbonneau and A.Larose (eds.), The great mortalities: methodological studies of demographic crises in the past. (Ordina Editions, Liège).
- Hansen, H.O. (1979): A comparison of empirical, life tables for Iceland 1785-1860 and for Denmark 1800-1840 with selected model life tables. Published in Scandinavian Population Studies 5 (The Scandinavian Demographic Society, Oslo:1979).
- Hansen, H.O. (1979): The importance of re-marriage in traditional and modern societies: Iceland during the eighteenth and nineteenth centuries, and the cohort of Danish women born between 1926 and 1935. Solicited paper presented at the international colloquium on Historical Demography, Kristiansand 7.-9.september 1979. Forthcoming in proceedings.

- Hoem, Jan M. og Anders Ahlbom (1979): Statistical analysis of a multiplicative model and its application to the standardization of vital rates. Part 1. Consistency aspects. Forsikringsmatematisk laboratorium, Københavns Universitet, Working Paper No. 21.
- Hoem, Jan M. og Fjalar Finnäs (1979): Træk af faldet i dansk fertilitet siden slutningen af tresserne. Forsikringsmatematisk laboratorium, Københavns Universitet, Arbejdsrapport nr. 27.
- Leeson, Graham W. (1979): Wastage in a Hierarchical Manpower System. J.Opl.Res.Soc., Vol. 30, pp. 341 to 348.
- Leeson, Graham W. (1979): Markov Models of Two Hierarchically Graded Police Manpower Systems. To appear in European Journal of Operational Research.
- Leeson, Graham W. (1979): A Projection Model for Hierarchical Manpower Systems. To appear in Journal of the Operational Research Society.
- Leeson, Graham W. (1979): Estimation of Length of Service in the Danish State Police and a Combined Group of English Forces, and the Effect of Resignations. The Police Journal, No. 2/3.
- Leeson, Graham W. (1979): An Ageing Population. Universitetets Statistiske Institut, Research Report No. 55.
- Leeson, Graham W. (1979): Manpower Analyses and Planning Proposals for the Danish State Police Force and a Group of English County Constabularies (1968-72). Universitetets Statistiske Institut, Research Report No. 57.
- Leeson, Graham W. (1979): Life Expectancy after Retirement from the Danish State Police Force, 1945-52. Spontaneous Paper, Nordic Demographic Symposium, Hurdalsjøen, Norge.

Matthiessen, P.C. (1979): "Some Aspects of remarriage among Danish Females, 1850-1915". (IUSSP Conference on Historical Demography in Kristiansand, 7th to 9th September). Statistisk Institut, Københavns Universitet, Research Report No. 56.

Matthiessen, P.C. (1979): "De demografiske Konsekvenser af lighedstanken". Festskrift i anledning af Thorkild Kristensen 80-års fødselsdag. Teknisk Forlag. København.

Matthiessen, P.C. (1979): "The Interaction between Legalization of Abortion and Contraception in Denmark". World Health Statistics Quarterly, No. 4.

Mørch, Henning: Befolkningsbeskrivelse - noter til befolkningsgeografi. Geografisk Institut, Københavns Universitet 1978.

Sundhedsstyrelsen:

1. "Medicinsk Fødselsstatistik 1977", (v/Lisbeth B.Knudsen). Medicinalstatistiske meddelelser 1979:1, Sundhedsstyrelsen, København 1979.
2. "Statistik om prævention og aborter 1978", (v/Lisbeth B.Knudsen). Medicinalstatistiske meddelelser 1979:4, Sundhedsstyrelsen, København 1979.
3. "Fødsler og aborter 1975-78" Lisbeth B.Knudsen og læge dr.med. Carl Erik Mabeck. Artikel i Ugeskrift for læger, vol. 141, no. 31, 1979.
4. "Dødsårsagerne i Danmark 1977", (v/Knud West Andersen). Sundhedsstyrelsen, København 1979.
5. Stencileret. Notat om: "Rådgivningsklinikkerne vedr. svangerskabsforebyggende metoder 1977 og 1978", (v/Hedda Bille). Sundhedsstyrelsen, juli 1979. En del af oplysningerne heri indgår i "Statistik om prævention og aborter", andre i Socialstyrelsens "Redegørelse om udbygningsplaner 1980-85".

2. Finland

- Befolkning efter näringsgren kommunvis åren 1880-1975. Statistiska meddelanden N:o 63. Statistikcentralen. Helsinki 1979.
- Haavio-Mannila, Elina Sukupuolten elintasoerot Ruotsin siirtolaisten keskuudessa (Olikheter i levnadsstandard mellan köner hos emigranter i Sverige). Sosiologia 1:1979.
- Herva, Aslak Characteristics of Finnish population dynamics in 1977. The Fifth Scandinavian Demographic Symposium. Scandinavian Population Studies 5. Oslo 1979.
- Hietala, Kari Maassamuutto teknologisen kehityksen aiheuttamaan rakennemuutokseen sopeuttavana tekijänä (Migrationens betydelse som utjämnande faktor för den strukturförändring som den teknologiska utvecklingen förorsakar). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 5. Helsinki 1979.
- Huhtanen, Pekka On the psychological effects of migration. Acta Psychologica Fennica VI, 1979.
- Jutikkala, Eino Kaupungin väestö (Stadens befolkning). Ingår i "Tampereen kaupungin historia 3, 1905-1945" (Tammerfors stads historia 3, 1905-1945), s. 5-35. Tampere 1979.
- Karisto, Antti, Veijo Notkola och Tapani Valkonen Socioeconomic Status and Health in Finland and the Other Scandinavian Countries. Social Science & Medicine, Vol. 12C. 1978.
- Kaukiainen, Yrjö Social Structure and Demographic Development in a Southern Finnish Parish (Lohja) 1810-50. Annales Academiæ Scientiarum Fennicæ, Ser. B - tom. 204. Helsinki 1979.
- Kemppainen, Eeva-Kaisa En utredning över Helsingfors utsocknes invånare. Helsingfors stad, Statistikcentralen, Undersökningar och utredningar 1979:7.
- Kulokari, Hannu Ennustemallin kritiikkiä (Kritik av modellen för befolkningsprognosen). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 5. Helsinki 1979.

Lallukka, Seppo Neuvostoliiton vuoden 1979 väestölaskenta (Folk-räkning i Sovjetunionen 1979). Terra, vol. 91:3, 1979.

Lindgren, Jarl Aging - a Demographic and Economic Problem. Yearbook of Population Research in Finland 1979. Vol. XVII. Helsinki 1979.

" Ikärakenteen vanheneminen - väestöllinen vai taloudellinen ongelma (Befolkningens åldrande - ett demografisk eller ett ekonomisk problem). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 5. Helsinki 1979.

" A New Phenomenon: Cohabitation outside Marriage. Yearbook of Population Research in Finland 1979. Vol. XVII. Helsinki 1979.

Mella, Ilkka Befolkningsprognoser 1978-2020. Statistiska meddelanden 64, Statistikcentralen. Helsingfors 1974.

Nieminen, Mauri Statistical use of registers in Finland. The Fifth Scandinavian Demographic Symposium. Scandinavian Population Studies 5. Oslo 1979.

" Suomen muuttoliike tilastojen valossa (Migrationen i Finland i statistikens ljus) (English summary). Migration 1979:1. Migrationsinstitutet, Åbo.

Ojala, Veijo Maassamuuton merkitys ja ennustettavuus (Den interna migrationens betydelse och möjlighet att förutsäga). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 5. Helsinki 1979.

Ostrowski, Krzysztof och Tapani Valkonen Regional Development. Ingår i "Social Structure and Change. Finland and Poland. Comparative Perspective" (red. Erik Allardt och Włodzimierz Wesolowski), s. 265-299. Warszawa, Polish Scientific Publishers 1978.

Pitkänen, Kari The changing features of mortality in Finland in the 18th and 19th centuries. The Fifth Scandinavian Demographic Symposium. Scandinavian Population Studies 5. Oslo 1979.

Pitkänen, Kari Finlands folkmängd år 1749. Historisk Tidskrift för Finland 1979:1 (Se även Eino Jutikkala och Kari Pitkänen, Finlands folkmängd år 1749 och 1721. Historisk Tidskrift för Finland 1979:3).

Poikolainen, Kari Dödligheten i alkoholförgiftning i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Nordisk Medicin 94:1979.

" Dödsfall i alkoholförgiftning i fyra nordiska länder. I Registrerad dödlighet. II Orsaker till skillnaderna i dödlighet. Alkoholpolitik 42:1979.

" From inebriation to incrimination - Finnish drinking habits and mortality. Psychiatria Fennica 1978. Helsinki 1979.

" Paraneeko Euroopan sairas mies? (Blir Europas sjuke man frisk?). Duodecim 95:1979.

" Veränderungen der Mortalität in den Entwicklungsländern. Ingår i "Demoökonomische Probleme der Entwicklungsländern" (red. Parviz Khalatbari), s. 163-180. Akademie-Verlag, Berlin 1979.

Riihinen, Olavi, Aimo Pulkkinen och Marketta Ritamies The Realization of Family Planning in Finland with Particular Reference to the Development in the 1970s. Yearbook of Population Research in Finland 1979. Vol. XVII. Helsinki 1979.

Ritamies, Marketta Fertility and Legal Abortions. Yearbook of Population Research in Finland 1979. Vol. XVII. Helsinki 1979.

Salo, Mikko A. On the Economics of Family Formation: A Microsimulation. Journal of Interdisciplinary Modeling and Simulation, July 1979.

" Taantuva talous, kasvava väestö ja sosiaalipolitiikka - tapaus Mauritius (Stagnerande ekonomi, växande befolkning och socialpolitik: Mauritius). Sosiaalipolitiikka 1979.

Sarin, Mirja Helsingfors flyttningsrörelse - kännetecknande drag, orsaker samt framtidsperspektiv. Helsingfors stad, Statistikcentralen, kvartalöversikt 3:1979.

- Sauli, Hannele The socio-economic aspect of occupational mortality in Finland. The Fifth Scandinavian Demographic Symposium. Scandinavian Population Studies 5. Oslo 1979.
- Saxén, Åke Befolkningsrörelsen i Helsingfors åren 1961-1975. Statistik 1979 A:3, utg. av Helsingfors stads statistikcentral.
- Suominen, Leena Work and Families with Children. Yearbook of Population Research in Finland. Vol. XVII. Helsinki 1979.
- Turpeinen, Oiva Fertility and Mortality in Finland Since 1750. Population Studies, vol. 33:1. 1979
- " Infant mortality in Finland 1749-1865. The Scandinavian Economic History Review, vol. XXVII:1. 1979.
- " Monthly mortality in Finland in 1751-1806. Yearbook of Population Research in Finland. Vol. XVII. Helsinki 1979.
- " Die Sterblichkeit an Pocken, Masern und Keuchhusten in Finnland in den Jahren 1751 bis 1865. Ingår i "Mensch und Gesundheit in der Geschichte" (Hrsgl. A.E. Imhof). Abhandlungen zur Geschichte der Medizin und der Naturwissenschaften, Heft 39.
- Valkonen, Tapani och Marja-Liisa Niemi Keski-ikäisen väestön kuolleisuus Suomessa vuoden 1950 jälkeen (Den medelåldriga befolkningens dödlighet i Finland efter 1950). Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti 1978:5.
- Valkonen, Tapani Kuolleisuus (Dödlighet). Otavan Suuri Encyclopedia 5, s. 3346-3348. Keuruu 1978.
- " och Marja-Liisa Niemi Sepelvaltimotautikuolleisuuden alueelliset erot Suomessa (Koronarsjukdomsdödlighetens regionala skillnader i Finland). Suomen Lääkärilehti 1978:26.
- Valkonen, Tapani och Hannu Kulokari Siirtolaisuuden vaikutukset väestönkehitykseen (Emigrationens verkningar på befolkningsutveckling). Siirtolaisuustutkimuksia A 7, 1979 (skall publiceras även på svenska).

Valkonen, Tapani, Marja-Liisa Niemi och Veijo Notkola Taulukkoaineistoa kuolleisuudesta vuosina 1969-72 ja työkyvyttömyydestä vuonna 1970 läänin ja kuntamuodon mukaan Suomessa (Tabellmaterial över dödlighet under åren 1969-72 över invaliditet år 1970 efter län och kommunform i Finland). Helsingfors universitet, sociologiska institutionen, Working Papers Nr 8, 1978.

Valkonen, Tapani Väestötieteen tehtävät ja suhde muihin tieteisiin (Demografins uppgifter och relation till andra vetenskaper). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1977". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 3. Helsinki 1978.

Wiman, Ronald Syntyvyyden näkymät ja ennustajan näkökulmat (Framtidsutsikter kring fertiliteten och prognosmakarens synpunkter). Ingår i "Demografian jatkokoulutusseminaari 1978". Demografiska Föreningens i Finland publikationer Nr 5. Helsinki 1979.

Majava, Altti Migrations from and to Finland in 1978. Ministry of Labour and OECD/SOPEMI. Helsinki 1979 (stencil).

" The Scandinavian Countries: Denmark, Finland, Norway, Sweden. Ingår i "The Politics of Migration Studies, The First World in the 1970s" (Editors Daniel Kubat, Ursula Mehrländer och Ernst Gehmacher), s. 163-191. Center for Migration Studies, New York 1979.

3. Norge

- Album, Dag. "Sosioøkonomisk gruppering. En diskusjon av retningslinjer og en oversikt over andres grupperinger." Statistisk Sentralbyrå, arbeidsnotater ANO IO 79/10.
- Bessesen, Aage. et.al. "Bergensflytting 1976-77", Bergen kommune og Institutt for sosiologi og statsvitenskapelige fag, Univ. i Bergen 1979.
- Bjørn, Kirsten, "Kvinneres giftealder og senere yrkesaktivitet". Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning, arbeidsnotat, 1979.
- Borgan, Jens-Kristian. "Et opplegg for analyse av kohortdødeligheten i Norge etter 1845". Statistisk Sentralbyrå, interne notater 79/6.
- Brunborg, Helge. "Cohabitation without marriage in Norway". Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 116 1979.
- Den norske Aktuarforening. "Den norske aktuarforening 75 år" Oslo 1979.
- Dyrvik, S. "Demografiske modeller i eldre norsk befolkningshistorie". Historiske Tidsskrift (Norge) nr.4, 1978, s. 382-94.
- Dyrvik, S. "Gagne-pain ou sentiments? Traits du remariage en Norvège au 19e siècle." "Colloque de démographie historique, Kristiansand 7-9 septembre 1979. UIESP, Liège 1979.
- Dyrvik, Ståle. "Barnet i familien og slektskrinsen". Forskningsnytt 24 (4) s. 8-13, 1979.
- Dyrvik, S. et.al.(red), "Norsk økonomisk historie 1500-1970. Band 1, 1500-1850." Universitetsforlaget, Bergen 1979.
- Eliassen, Jørgen. "Gud give dem at mindre sandseligt Sindelag." Trekk ved giftermålsinngåelser med særlig vekt på begynnelsen av det seksuelle samlivet for arbeidsfolk i Moss 1776-1814". Hovedfagoppgave fra Historisk institutt, Univ. i Oslo 1979.
- Erikstad, M.J. "Husstandsstrukturen i Nord-Norge etter folketellinga i 1801". Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Bergen 1979.

- Fegersten Saugstad, L. "Crude death rate and infant mortality 1840-1900 in Norway, Sweden, Denmark and England & Wales with particular attention to the relationship between mortality and population density - urbanisation". Scandinavian Population Studies, vol.5 p. 83-97. 1979.
- Fegersten Saugstad, L. "Weight of all births and infant mortality". Brit.J. Epidemiology and community health, in press(1979).
- Fegersten Saugstad, L. & Ø. Ødegård. "Mortality in psychiatric hospitals in Norway 1950-74" Acta psychiat.scand.59:431-447. 1979.
- Fegersten Saugstad, L. & Ø. Ødegård. "Marital distance and fertility in remarriages in the two parishes Vang and Slidre in the mountain valley Valdres in Norway between 1600 and 1850 compared with the first marriages in the same years". International Symposium on historical Demography, Kristiansand Sep.1979, to be published in Population Studies.
- Foss, Olaf and Hoffmann Eivind. "Two Notes on Labour Market Statistics". Statistisk Sentralbyrå, Rapport 79/21.
- Fridstrøm, L og Skoglund, T (red). "Perspektivnotat om arbeidsmarkedsforskning i Statistisk Sentralbyrå, Statistisk Sentralbyrå. Internt notat IN79/10.
- Førlandsås, Kjell. "Tinn kommune i flytteperspektiv. En undersøkelse av utflytternes flyttemønster og vilkår for tilbakeflytting". Industri-økonomisk institutt, arbeidsnotat 13/79.
- Hansen, Jens Chr. "Bosettingsmønster og regionalpolitikk - harmoni eller konflikt?" Plan og arbeid nr.2, 1979.
- Hansen, Jens Chr. "Industristedene i Norges- status og utvikling siden 1950". "Plan og arbeid" 4-5, 1979.
- Hanssen (Holand), Synnøve, M. "Fra Guldbrandsdal til Salten. Et bidrag til studiet av innenlandske flyttinger på 1800-tallet", hovedfagsoppgave. Historisk Institutt Univ. i Oslo, 1979.

- Helgesen, A.R. "Urban and regional research in Norway 1976-1978. An annotated list". Norsk institutt for by og regionforskning NIBR occasional paper 3/79.
- Helvig, Magne. "Nye tendenser i de større norske byers befolkningsutvikling". Bedriftsøkonomien nr. 4/79.
- Hernæs, Erik. "Framskrivning av befolkningens utdanning til år 2000". Statistisk Sentralbyrå, Samfunnsøkonomiske studier nr. 40, 1979.
- Hernæs, Erik. "Projections of the Educational Characteristics of the Norwegian Population". Scandinavian Population Studies 5 (1979).
- Hoffmann, Eivind. "Sammenhenger innenfor et system for sosiodemografisk statistikk. En oversikt over noen problemstillinger". Statistisk Sentralbyrå, Arbeidsnotater ANO IO 79/5.
- Kaldager, Alf Terje. "Fabrikken i grenda. En studie av industridefinerte kretser med spredt bosetting og deres bedrifter". Geografisk institutt, NHH og Univ. i Bergen, Geografiske studier av utkantstrøk i Norge. Arbeidsrapport nr. 13, 1979.
- Kristofersen, Lars. "Occupational mortality in Norway, 1970-1973. Some Sociological remarks on the linkage of the census records 1960 and 1970". Scandinavian Population Studies 5 (1979).
- Kristofersen, Lars. "Yrke og dødlighet. Tilleggsberegninger til tidligere analyse". Statistisk Sentralbyrå, Rapporter 79/19.
- Larsen, Øivind. "Farlig å være barn? Barneår og livssjanser". Forskningsnytt 24 (4), 1979.
- Larsen, Øivind. "Eighteenth century Diseases, Diagnostic Trends and Mortality". Scandinavian Population Studies 5 (1979)
- Ljones, Olav, "Kvinneres yrkesdeltaking i Norge". Statistisk Sentralbyrå Samfunnsøkonomiske Studier nr. 39, 1979.
- Myklebost, Hallstein. "Norges tettsteder. Folketall og næringsstruktur". AD novas. Norwegian geographical Studies, 5/1979.

- Myklebost, Hallstein. "Bosettingsutviklingen i Norge 1960-1970".
Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 115, 1979.
- Mønnesland, Jan. "Analytisk glatting av rater for første gangs giftermål".
Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 119, 1979.
- Nedrebø, Y. "Fra Jølster til Bergen. (Om flyttinger på Vestlandet ca. 1650-1850)". Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Bergen 1979.
- Noack, Turid and Østby, Lars. "Some results from the Norwegian fertility Survey 1977". Scandinavian Population Studies 5 (1979).
- Olaussen, T.G. "Personregisterloven, Datatilsynet og informasjonsbrukere".
Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste. NSD Rapporter, 23. 1979.
- Oldervoll, Jan og Sogner, Sølvi. "Illegitimate Fertility and the matrimonial market in Norway circa 1800-1850. Regional variations". International Colloquium on Historical Demography, Kristiansand, 7.-9. sep. 1979.
- Otnes, Berit. "Eldre i aldershjem 1977". Statistisk Sentralbyrå, Statistiske analyser nr. 42 1979.
- Ramsøy, Natalie Rogoff. "Do the well-educated still defer gratifications?"
Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS), yrkes-historie-prosjektet, arbeidsnotat nr. 17, 1978.
- Randsborg, Hege Brit. "Befolkningsutviklingen i Bø i Telemark 1727-1815".
Hovedoppgave fra Historisk institutt, Univ. i Oslo 1979.
- The Scandinavian Demographic Society, "The fifth Scandinavian Demographic Symposium 13-16 June 1979 at Hurdalssjøen, Norway". Scandinavian Population Studies 5 Oslo 1979.
- Sogner, Sølvi, "Norwegian Burial-Sermons as Source for Historical Demography" i Rudolf Lenz (utg.), Leichen-predigten als Quelle Historischer Wissenschaften, Marburg a.d. Lahn 1979, s. 59-73.
- Sørensen, Annemette. "Fragmenter av norske kvinners livsløp." Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS) yrkeshistorie-prosjektet, arbeidsnotat nr. 20, 1979.

Sørensen, Knut Ø. "Regional dødelighet. Oversikt og opplegg til behandling i befolkningsframskrivingen". Statistisk Sentralbyrå, Rapport 79/22.

Stinchcombe, Arthur L. "Social Mobility in Industrial Labour Markets". Acta Sociologica, Vol.22 No 3, 1979. Også utgitt som arbeidsnotat nr. 17 1978 fra Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning.

Stinchcombe, Arthur L. "Generations and cohorts in social mobility: Economic development and social mobility in Norway". Institutt for anvendt sosialvitenskapelig forskning (INAS), yrkeshistorieprosjektet. Arbeidsnotat 18, 1978.

Thomassen, E. "Kvinneres tilknytning til arbeidslivet i første del av 1800-tallet". Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Bergen 1979.

Vatne, Eirik, "Befolkningsstruktur og sysselsetting i fortid og framtid". Plan og arbeid nr. 4-5, 1979.

Øygarden, S.G. "Avaldsnes 1758-1801. (Demografisk undersøkelse av et vest-norsk prestegjeld)". Hovedfagsoppgave i historie, Universitetet i Bergen 1979.

Aaraas, Olav. "Demografiske kriser i Norge: Hunger eller sykdom?" Sosialmedicinsk tidsskrift 56(9) 1979.

4. Sverige.

Barn - behov eller börda? Fakta och teorier kring födelsetalens utveckling. Skrift utgiven av Prognosinstitutet vid SCB. Finns i serien Urval Nr 11. Stockholm 1979.

Bolander, Anne-Marie(1979): How epidemiologic studies can be facilitated by adapting registers to follow-up routines (Some remarks about the present situation with suggestions to improvements). Statistisk tidskrift. Nr 5 Vol 17. Stockholm.

Hofsten, Erland(1979): The Swedish Population - a survey of current research problems. Statistisk tidskrift. Nr 3 Vol 17. Stockholm.

Hofsten, Erland(1979): Vårt behov av barn. Skandinaviska Enskilda Banken. Kvartalskrift 1-2/1979. Stockholm.

Hofsten, Erland(1979): Fler barn i Sverige ? Om befolkningsutvecklingen förr, nu och i framtiden. Lund.

Hofsten, Erland(1979): Samboendet, dess omfattning och orsaker. Sociologisk forskning. Nr 1 (1979).

Hultåker, Örjan och Trost, Jan(1979): Hemmafruar och arbetsmarknad. Uppsala.

Lewin, Bo och Trost, Jan(1979): Att sambo och gifta sig; fakta och föreställningar. SOU 1979:55.

Meirik, Olav(1978): Legal abortion, oral contraceptives and intra-uterine devices in Sweden 1964 to 1975. Scandinavian population studies. Nr 4. Köpenhamn.

Meirik, Olav, Svensson, Ann-Sofie och Trost, Jan(1978): En nativitetsundersökning 1977. Läkartidningen Vol 75 Nr 49.

Meirik, Olav, Nygren, Karl-Gösta och Smedby, Björn(1979): Demographic technique in describing contraceptive use applied on the situation in Sweden. Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica. Supplement.

Norberg, Anders, Norman, Hans och Åkerman, Sune(1979): Regional and local variation of mortality in Sweden 1750-1900. Scandinavian population studies. Nr 5. Oslo.

Nygren, Karl-Gösta(1978): Det sjunkande barnantalet i befolkningen och dess återverkan på sjukvården. Nytt från läkarsällskapets riksstämma 1977. Nr 3.

Oscarsson, Gösta och Öberg, Sture(1979): Regional policy and inter-regional migration - matching jobs and individuals on local labour markets. Regional studies Vol 13. Nr 1.

Ovrén, M.(1978): Flyttningar i Stockholm: flyttare till och från Stockholm 1961 - 1976 och hushållens flyttningar inom regionen år 1973. Arbetsrapport från Stockholms utrednings- och statistik-kontor.

Rennermalm, Bo och Hoem, Jan M (1977): On the statistical theory of graduation by splines. Working paper no. 14. Laboratory of Acturial Mathematics. University of Copenhagen. Köpenhamn.

Rennermalm, Bo och Strandberg, Margit (1978): Regionala fruktsamhetstal för perioderna 1968-1970, 1971-1973, 1974-1976. Information i prognosfrågor. Preliminär version. SCB. Stockholm.

Rennermalm, Bo (1979): Utjämning av demografiska kvoter med kubiska splinefunktioner. Statistisk tidskrift. Nr 6 Vol 17 Stockholm

Rolén, M.(1979): Skogsbygd i omvandling: studier kring befolkningsutveckling, omflyttning och social rörlighet i Revsunds tingslag 1820 - 1977. Studia historica Upsaliensia. Uppsala.

Sjövall, Hjalmar(1977): Två år med fri abort. Läkartidningen Vol 75 Nr 6.

SoU 1977/78:32. Socialutskottets betänkande 1977/78:32 med anledning av motioner om befolkningsutvecklingen. Finns i: Riksdagen 1977/78. 12 samlingen. Nr 32. Stockholm.

Springfeldt, Peter, Tegsjö, Björn och Öberg, Sture(1976): Andel flyttare mellan lokala arbetsmarknader i olika befolkningsgrupper. ERU. F 4.

Tegsjö, Björn och Öberg, Sture(1979): Tre former av rörlighet - en studie av arbetsbyte, arbetsstatusförändring och flyttning. ERU. F 11.

Trost, Jan(1977): Sterilization in Sweden. Mimeo. Uppsala.

Trost, Jan(1978): A Renewed social institution: non-marital cohabitation. Acta Sociologica Vol 21 No 4.

Trost, Jan(1978): Attitudes to and Occurence of Cohabitation without Marriage. Journal of marriage and the family. Vol 40.

Trost, Jan(1979): Unmarried Cohabitation. International Library. Västerås.

Öberg, Sture(1978): Flyttningsteori på 1800-talet. ERU. F 10.

Öberg, Sture(1979): Matchningsprocesser på och mellan lokala arbetsmarknader - en individbaserad simulering av bl a flyttningar i samband med arbetsbyte. ERU. F 12.

Öberg, Sture(1979): Flyttningsteori på 1700-talet. Svensk Geografisk Årsbok 1978. Lund.

H. MEDLEMSFORTEGNELSE

1. Danmark

- Andersen, Otto, cand.polit., Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 København K.
- Andersen, Knud West, cand.stat., Sundhedsstyrelsen, St.Kongensgade 1, 1264 København K.
- Anderson, Niels, cand.polit., Statistisk Kontor, Vester Voldgade 87, 1552 København V.
- Berthelsen, Ole, mag.scient.soc., Humleslippen 21, Hyldespjældet, 2620 Albertslund.
- Bille, Hedda, Sundhedsstyrelsen, St.Kongensgade 1, 1264 København K.
- Boserup, Ester, Rådhusvej 19, 2920 Charlottenlund.
- Bjørner, Jette, cand.scient.soc., Skeltoftevej 94, 2800 Lyngby.
- Borchsenius, Lars, cand.stat., Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø.
- Brünniche-Olsen, Olga, cand.polit., Egelykkevej 13, 2720 Vanløse.
- Bræstrup, Agnete, læge, Aurehøjvej 2, 2900 Hellerup.
- Bülow-Hansen, Henrik, cand.stat., Marediget 5, 2920 Charlottenlund.
- Dueholm, Erik, lektor, Sølystparken 22, 2930 Klampenborg.
- Engholm, Gerda, Stiggårdsvej 2, 2900 Hellerup.
- Fisker, Kjeld, cand.polit., Statistisk Kontor, Vester Voldgade 87, 1552 København V.
- Gustavsson, Sigurdur, Economic Development Institute, Rnudararstig 31, Reykjavik, Island.
- Grüner, Elisabeth, stud.polit., Vesterbrogade 177³, 1800 København V.
- Hamtoft, H. cand.polit., Møllebakken 8, 2700 Brønshøj.
- Hansen, Hanne, cand.mag., På Blegdammen 5², 2100 København Ø.
- Hansen, Hans Oluf, cand.mag., Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 København K.
- Hansen, Per Vejrup, cand.polit., Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø.
- Hoem, Britta, Grævlingestien 30, 2880 Bagsværd.
- Hoem, Jan, professor, Grævlingestien 30, 2880 Bagsværd.
- Hoffmeyer, Henrik, overlæge, Statshospitalet i Glostrup, 2600 Glostrup
- Hostrup-Pedersen, Søren, cand.polit., Parkvænget 38, 2920 Charlottenlund.
- Hvidt, Kristian, dr.phil., Folketingets Bibliotek- og Oplysningstjeneste, Christiansborg, 1218 København K.

- Jensen, Jette Lærke, cand.polit., Statistisk Kontor, Vester Voldgade 87, 1552 København V.
- Jensen, Arne, professor, Hulsøvang 2, 2960 Rungsted Kyst.
- Jensen, Birgitte Liebach, Haraldsgade 100, 2100 København Ø.
- Joensen, Høgni Debes, læge, Sigmundargata 5, 3800 Thorshavn.
- Johansen, Hans.Chr., professor, Odense Universitets Center, 5230 Odense.
- Knudsen, Lisbeth B., Sundhedsstyrelsen, St.Kongensgade 1, 1264 København K.
- Kristiansen, Kaj, Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø.
- Krygell, Peter V., mag.scient.soc., Hellerupvej 88, 2900 Hellerup.
- Larsen, Mogens Damgaard, Pinievangen 116, 3450 Allerød.
- Larsen, Torben B., IPPF, 18-20 Regent Street, London SW1Y, 4PW, England.
- Leeson, Graham W., Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 København K.
- Linstow, Hugo von, cand.scient.soc., Dronningensvej 15, København F.
- Lynge, Elsebeth, Holsteinsgade 52⁴, 2100 København Ø.
- Madsen, Dan, Rosenørns Alle 8⁴, 1970 København V.
- Matthiessen, P.C., professor, Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 København K.
- Metz, Lone, Pinievangen 116, 3450 Allerød.
- Mogensen, Tinne, cand.polit., Rathsacksvej 32, 1862 Kbh. V.
- Mønsted, Mette, mag.scient.soc., Hallingsgade 36, 2100 København Ø.
- Mørkeberg, Henrik, mag.scient.soc., Liljevej 22, 2820 Gentofte.
- Mørkeberg, Anniki, Liljevej 22, 2820 Gentofte.
- Mørch, Henning, lektor, Geografisk Institut, Haraldsgade 68-70, 2100 København Ø.
- Nielsen, Lise Drewes, mag.scient.soc., Enghave Plads 2, 1670 København V.
- Narvi, Pall, Damhus Boulevard 98, 2610 Rødovre.
- Noordhoek, Johs. A., soc.drs., Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø.
- Olafsson, Olafur, Director General of Public Health, Arnarhvoli, Reykjavik, Island.
- Pedersen, Jesper Bruus, mag.scient.soc., St.Kongensgade 108, 1264 København K.
- Pedersen, Kaj, cand.polit., Danmarks Statistik, Sejrosgade 11, 2100 København Ø.

- Qvist, Anna, cand.scient.soc., Borremosen 42, 2800 Lyngby.
- Richard-Petersen, Kristian, Strandvejen 677, 2930 Klampenborg.
- Schmidt, Gert, stud.mag.soc., Baldersgade 67, 2200 Kbh. N.
- Simonsen, Bo, cand.polit., Skyttebjerg Alle 51, 2850 Nærum.
- Sjalín, B., Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 Kbh. Ø.
- Skotte, Lene, kontorchef, cand.polit., Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 København Ø.
- Smith, Yrsa, mag.scient.soc., Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 København Ø.
- Spieker, Finn, cand.polit., Nørrebred 96, 2620 Albertslund.
- Spøhr, Hanne, cand.polit., Marsk Stigalle 5A, 2880 Bagsværd.
- Stene, Jon, lektor, Statistisk Institut, Studiestræde 6, 1455 København K.
- Sørensen, Sven, kontorchef, Sundhedsstyrelsen, St.Kongensgade 1, 1264 København K.
- Thygesen, Lars, cand.polit., Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 København Ø.
- Torpe, Carsten, cand.polit., Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 København Ø.
- Tørring, Poul, 36. Avenue I Vandermission, B-1040 Bruxelles, Belgien.
- Ussing, Jytte, cand.polit., Skovhastup, 4330 Hvalsø.
- Wagner, Jens Ludvig, stud.mag.scient.soc., Jagtvej 78D, 2200 København N.
- Wedebý, Jørgen, kontorchef, Statistisk Kontor, Vester Voldgade 87, 1552 København V.
- Woll, Claus, cand.polit. Bondeager 37, 2670 Greve Strand.
- Zebitz, Ursula, Danmarks Statistik, Sejrogade 11, 2100 København Ø.

2. Finland

- Aromäki, Liisa, aktuarie, Skakkäpsvägen 2 F 163, 00920 Helsingfors 92
- Bélinski, Karmela, fil.lic., Ståhlbergsvägen 6 B, 00570 Helsingfors 57
- Blomberg, Leo, Drumsövägen 10 C 41, 00200 Helsingfors 20
- Blåfield, Eero, forskare, Jyväskylä universitet, Statistiska institutionen, 40100 Jyväskylä 10
- Ekholm, Anders, bitr.prof., Helsingfors universitet, Statistiska institutionen, Regeringsgatan 11-13, 00100 Helsingfors 10
- Eräpohja, Marja-Riitta, överaktuarie, Statistikcentralen, Box 504, 00101 Helsingfors 10
- Finnäs, Fjalar, fil.mag., Nordisk Kollegium, Strandboulevarden 30, 26 2100 Köpenhamn Ø, Danmark
- Fougstedt, Gunnar, prof., Måsgränd 5 F, 00200 Helsingfors 20
- Gould, Jeremy, aman., U-landsinstitutet, Lotsgatan 4, 00160 Helsingfors 16
- Grönroos, Matti, universitetslektor, Åbo universitet, Statistiska institutionen, Tavastgatan 1, 20500 Åbo 50
- Haartti, Tapani, Raappavuorenrinne 1 C 38, 01620 Vanda 62
- Haavio-Mannila, Elina, tf. prof., Helsingfors universitet, Sociologiska institutionen, Franzéngatan 13, 00500 Helsingfors 50
- Haimi, Olavi, forskare, Finlands Stadsförbund, Riksdagsg. 4, 00100 Helsingfors 10
- Hakama, Matti, prof., 37590 Mattila
- Hakkarainen, Anni, pol.kand., 05450 Nukari
- Haranne, Markku, assistent, Skidbacksvägen 32 A 1, 00800 Helsingfors 80
- Hautamäki, Lauri, prof., Tammerfors universitet, Geografiska institutionen, Box 607, 33101 Tammerfors 10
- Erkki Helin, fil.mag., Sjötullsgatan 15 B 19, 00170 Helsingfors 17
- Herberts, Kjell, forskare, Svenska litteratursällskapets nämnd för samhällsforskning, Gezeliusgatan 2 A, 20500 Åbo 50
- Herva, Aslak, pol.lic., Institutet för Arbetshygien, Haartmansgatan 1, 00290 Helsingfors 29
- Hietala, Kari, forskare, Bredkärrsgränden 4 A 8, 01620 Vanda 62
- Hjelt, Pekka, överassistent, Åbo universitet, Statistiska institutionen, 20500 Åbo 50
- Hjerpe, Riitta, assistent, Rekolantie 27 B, 0140 Vanda 40
- Honkanen, Ossi, statistikförare, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Huhtanen, Pekka, pol.lic., Alkuvägen 24-26 B 11, 00660 Helsingfors 66
- Hyppölä, Jorma, avdelningschef, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10

- Härkönen, Pirjo, planerare, Tarhurintie 7 as. 37, 48700 Kyminlinna
- Härö, A.S., medicinalråd, Medicinalstyrelsen, Broholmsgatan 18 A,
00530 Helsingfors 53
- Ilander, Kaija, kand. i samhällsvet., Skepparegatan 17 B 9, 00150
Helsingfors 15
- Inkinen, Irja, aktuarie, Risviksvägen 38 B 10, 00200 Helsingfors 20
- Jaatinen, Stig, prof., Brändö parkväg 42 B 30, 00570 Helsingfors 57
- Janhonen, Eija, assistent, Taitoniekantie 9 H 32, 40740 Jyväskylä 74
- Jutikkala, Eino, akademiker, Havsgatan 3 B, 00140 Helsingfors 14
- Järvenpää, Iris, forskare, Rievägen 23 B 15, 00330 Helsingfors 33
- Kalasvirta, Soila, forskare, Doppingsbrinken 1 B 16, 00200 Helsingfors 20
- Kalliala-Toikkanen, Eija, Gärdselvägen 4 B 30, 00390 Helsingfors 39
- Kauhanen, Anne, Rautatienkatu 11 B 27, 15110 Lahti 11
- Kaukiainen, Yrjö, bitr.prof., Helsingfors universitet, inst. för ekonomisk
och social historia, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10
- Keinänen, Olli, Arkadiagatan 36 B 22, 00100 Helsingfors 10
- Keinänen, Päivi, pol.kand., Statistikcentralen, Box 770, 00101
Helsingfors 10
- Kemppainen, Eeva-Liisa, statistikforskare, Svalbogatan 1 B 60, 00500
Helsingfors 50
- Koivukangas, Olavi, fil.doktor, Migrationsinstitutet, Kasarmialue, rak.
46, 20500 Åbo 50
- Kolari, Risto, aktuarie, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Korhonen, Anna-Liisa, pol.mag., WHO, Liaison office with the UN, 10017
New York, N.Y., USA
- Korpi, Kyllikki, agroforst.kand., Socialstyrelsen, Broholmsgatan 18 C,
00530 Helsingfors 53
- Koskela, Riitta-Sisko, forskare, Kiskovägen 18 A 10, 00280 Helsingfors 28
- Koskenvuo, Markku, MKD, Helsingfors universitet, inst. för folkhygien,
Haartmansgatan 3, 00290 Helsingfors 29
- Kulokari, Hannu, specialforskare, Inst. för databehandling vid Helsingfors
universitet, Stockholmsgatan 2, 00250 Helsingfors 25
- Laaksonen, Aarno, planerare, Social- och hälsovårdsministeriet, Regerings-
gatan 5, 00170 Helsingfors 17
- Laaksonen, Seppo, pol.kand., Sebedeusvägen 26 G 6, 00750 Helsingfors 75
- Laatunen, Reijo, pol.kand., Pensionsskyddscentralen, Semaforbron 7,
00520 Helsingfors 52
- Laitinen, Kaija, pol.mag., Keljonkatu 54 B 1, 40600 Jyväskylä 60
- Lallukka, Seppo, forskare, Sovjetinstitutionen, Armfeltvägen 10,
00150 Helsingfors 15
- Lehtiniemi, Ulla, fil.kand., Abborrhvägen 9 B 15, 02170 Esbo 17
- Lehtonen, Kaarina, fil.kand., Björnkärrsvägen 41 B 5, 00720 Helsingfors 72

- Leisio, Christian, fil.kand., Hummelgatan 15 A 12, 00250 Helsingfors 25
- Leppo, Kimmo, med.doktor, Social- och hälsovårdsministeriet, Snellmansgatan 4-6, 00170 Helsingfors 17
- Levomäki, Mauri, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Lind, Jouko, pol.kand., Åbo universitet, Socialpolitiska institutionen, Kaserngatan 6, 20500 Åbo 50
- Lindgren, Jarl, äldre forskare, Inst. för befolkningsforskning, Kalevagatan 16, 00100 Helsingfors 10
- Luukkainen, Tapani, doc., Alkuvägen 79, 00660 Helsingfors 66
- Lylynoja, Sinikka, kand. i naturvet., Ida Aalbergs väg 1 D 7, 00400 Helsingfors 40
- Lönnroth, Juhani, pol.mag., Arbetskraftsministeriet, planer. avd., Box 366, 00121 Helsingfors 12
- Majava, Altti, byråchef, Seunalantie 33, 04200 Kerava
- Markelin, Pasi, planerare, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Mella, Ilkka, aktuarie, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Myrskylä, Pekka, planerare, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Niemi, Marja-Liisa, pol.kand., Packmästargatan 1 A 8, 00520 Helsingfors 52
- Nieminen, Armas, prof., Tikantie 12, 33100 Tammerfors 10
- Nieminen, Erkki, pol.kand., Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Nieminen, Mauri, fil.kand., Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Notkola, Veijo, pol.lic., Mariegatan 10 A 2, 00170 Helsingfors 17
- Nurmela, Juha, pol.kand., Hjälmstigen 4 F 31, 00940 Helsingfors 94
- Nurminen, Markku, fil.kand., Kajanusgatan 4 A 2, 00250 Helsingfors 25
- Nygren, Martti, pol.kand., Bergtrollsvägen 3 B 135, 00820 Helsingfors 82
- Ojala, Veijo, Stenholmsvägen 4 B 20, 00960 Helsingfors 96
- Onkila, Aini, kand. i samhällsvet., Kauppakatu 15 A 4, 40100 Jyväskylä 10
- Partanen, Timo, Institutet för Arbetshygien, Haartmansgatan 1, 00290 Helsingfors 29
- Pellinen, Mikko H., forskare, Borgågatan 11 A 23, 00510 Helsingfors 51
- Peltonen, Arvo, bitr. prof., Halsövägen 10 C 10, 00420 Helsingfors 42
- Pentinmäki, Erkki, byråchef, Statistikcentralen, Annegatan 44, 00100 Helsingfors 10
- Penttinen, Antti, assistent, Jyväskylä universitet, Statistiska institutionen, 40100 Jyväskylä 10
- Piepponen, Paavo, prof., Hiihtäjätie 6 C 30, 70200 Kuopio 20
- Pietilä, Pentti, fältchef, Statistikcentralen, Box 504, 00101 Helsingfors 10
- Pitkänen, Kari, forskare, Helsingfors universitet, Inst. för ekonomisk och social historia, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10

- Poikolainen, Kari, assistent, Ilmatarvägen 7 a, 00610 Helsingfors 61
- Pulkkinen, Aimo, chef, Institutet för befolkningsforskning, Kalevagatan 16, 00100 Helsingfors 10
- Pulkkinen, Anneli, Vanhalinnagränden 1 C 46, 00900 Helsingfors 90
- Purola, Tapani, planeringschef, Tallbysket 5 E, 02100 Esbo 10
- Puumalainen, Pirjo, assistent, Handelshögskolan, Sociologiska institutionen, Rådstuvugatan 33, 65100 Vasa 10
- Rajala, Riitta, pol.kand., Rosengårdsvägen 5 B 6, 00300 Helsingfors 30
- Rantanen, Helena, kand. i samhällsvet., Teeritie 2, 40900 Säjnäsalo
- Riihinen, Olavi, prof., Helsingfors universitet, Inst. för Socialpolitik, Franzēngatan 13, 00500 Helsingfors 50
- Rintamäki, Matti, planeringschef, Skalmvägen 7, 01630 Vanda 63
- Ritamies, Marketta, yngre forskare, Inst. för befolkningsforskning, Kalevagatan 16, 00100 Helsingfors 10
- Ryynänen, Markku, Tölögatan 54 A 10, 00250 Helsingfors 25
- Rönnberg, Leif, bitr.dir., Hevoshaka 7, 02410 Kyrkslätt
- Salmi, Heikki, pol.kand., Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Salo, Mikko A., forskningsassistent, Åbo universitet, Socialpolitiska institutionen, Kaserngatan 6, 20500 Åbo 50
- Saretsalo, Lauri, prof., Jyväskylä universitet, Statistiska institutionen, 40100 Jyväskylä
- Sarin, Mirja, pol.mag., Helsingfors stads statistikcentral, Tölötorggatan 2 B, 00260 Helsingfors 26
- Sarna, Seppo, bitr.prof., Fornbyvägen 7 B, 00640 Helsingfors 64
- Sauli, Hannele, aktuarie, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Savela, Veikko, forskare, Statsrådets kansli, Planeringsavd., Alexandersg. 3 D, 00170 Helsingfors 17
- Saxen, Åke, fil.mag., Resovägen 8 C 30, 00280 Helsingfors 28
- Sievers, Kai, prof., Nystadsgatan 8 A 11, 00350 Helsingfors 35
- Soikkanen, Hannu, prof., Helsingfors universitet, Inst. för ekonomisk och social historia, Berggatan 3 A, 00100 Helsingfors 10
- Soininvaara, Osmo, assistent, Torkelsgatan 19 B 27, 00500 Helsingfors 50
- Strengell, Göran, bitr. avd.chef, Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Strömmer, Aarno, pol.dr, Mantalsvägen 17 A, 00680 Helsingfors 68
- Sukselainen, V.J., kansler, Päivätärstigen 2, 02100 Esbo 10
- Suviranta, Liisa, fil.kand., Statistikcentralen, Box 770, 00101 Helsingfors 10
- Söderling, Ismo, pol.lic., Åbo universitet, Socialpolitiska institutionen, Kaserngatan 6, 20500 Åbo 50
- Tauriainen, Juhani, pol.dr, Talgmesvägen 4 B, 00730 Helsingfors 73

Tavaila, Pekka, pol.kand., Skepparegatan 17-19 A, 00150 Helsingfors 15
Tervamäki, Erkki, fil.lic., Myrbackavägen 6 B 63, 01600 Vanda 60
Toikka, Marja-Riitta, pol. stud., Klappbrinken 18 A, 02720 Espoo 72
Torkko-Laaksonen, Maija, fil.kand., Inst. för databehandling vid
Helsingfors universitet, Stockholmsgatan 2, 00250 Helsingfors 25
Turpeinen, Oiva, assistent, Halsovägen 12 G 27, 00420 Helsingfors 42
Uusitalo, Paavo, prof., Kymmenevägen 79, 00560 Helsingfors 56
Vainio, Esa, fil.mag., Åbo universitet, Inst. för Finlands historia,
Henriksgatan 2, 20500 Åbo 50
Valkonen, Tapani, prof., Kvarndammavägen 16 D, 00920 Helsingfors 92
Viitanen, Topi, pol.kand., Helsingegatan 10 A 34, 00500 Helsingfors 50
Wiman, Ronald, pol.lic., Kaserngatan 18 C 15, 00130 Helsingfors 13
Viren, Riitta, Björkdungevägen 3 I 79, 00630 Helsingfors 63
Visuri, Elina, sectionschef, Kådstigen 3 D, 02100 Esbo 10
Ylinen, Markku, fil.kand., Knektvägen 1 A 13, 00400 Helsingfors 40
Yli-Pekka, Lauri, Koivistonrinne 10, 11100 Riihimäki 10

3. Island

Gustavsson, Sigurdur, Economic Development Institute, Raudararstig 31,
Reykjavik

4. Norge

Berge, Arne, sekretær, Oslo kommune, Byplankontoret, Trondhjemsveien 5, Oslo 1
 Berge, Erling, INAS, Munthesgt. 31, Oslo 2
 Beverfeldt, Eva, Nasjonalforeningen for folkehelsen, Inkognitogt. 1, Oslo 2
 Bindingsbø, Hans Jørgen, forskn.stip., Distriktshøgskulen, Sogndal
 Bjerkedal, Tor, professor, Hygienisk inst., Univ. i Oslo
 Bjerpe, Petter Jakob, direktør, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Borgan, Jens-Kristian, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Borge, Thorleif, aktuar, Norske Folk, Ruseløkkvn. 26, Oslo 2
 Brun, Stein Erland, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Brunborg, Helge, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Braekhus, Kjeld, univ.lektor, Geografisk inst. Univ. i Oslo, P.b. 1042
 Christian Michelsens institutt, Fantoftvegen 38, 5036 Fantoft
 Dahl, Eilif, prof., Botanisk inst. NLH, 1432 Ås
 De norske livsforsikringsselskapers statistiske kontor, Ruseløkkvn. 14, Oslo 2
 Dyrvik, Ståle, førsteamanuensis, Historisk inst., Univ. i Bergen, P.b. 23
 Fonnes, Ivar, konsulent EDB, P.b. 1102, Univ. i Oslo
 Foss, Olaf, forsker, NIBR, Nycovn 1, P.b. 15 Grefsen, Oslo 4
 Fridstrøm, Lasse, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Grünfeld, Berthold, førsteam. Inst. for sosialmedisin, Univ. i Oslo
 Gåsemyr, Magne, Statistikk- og datakontoret i Bærum, P.b. 381, 1301 Sandvika
 Hagan, Merete, konsulent, Sosialdepartementet, P.b. 8011 Dep., Oslo 1
 Haldorsen, Tor, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Halvorsen, Bjørg, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Hansen, Jens Christian, prof., Geografisk inst. NHH, 5000 Bergen
 Haram, Øystein, konsulent, Arbeidsdirektoratet, Holbergs pl. 7, Oslo 1
 Heli, Hans, dosent, Sosialøk. inst. P.b. 1095, Univ. i Oslo
 Hernæs, Erik, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Herstad, John, dosent, Inst. for samfunnsvitenskap, Univ. i Tromsø, 9000 Tromsø
 Hildonen, Terje, konsulent, Planavdelingen, Miljøverndept., P.b. 8013 Dep., Oslo 1
 Hodne, Oddleif, Cand.philol, Tobienborgvn. 5, 4600 Kristiansand S.
 Imhof, Arthur, prof., Freie Univ. Berlin, Fachbereich 13, Habelschwerdter Allée.
 1 Berlin 33
 Indseth, Kari, konsulent, Østerlivn. 16 B, Oslo 11
 Jensen, Einar, byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Juhasz, Lajos, statsarkivar, Statsarkivet i Oslo, Prinsensgt. 9, Oslo 1
 Kneppen, Stinar, cand. philol. Distriktshøgskulen, 3800 Bø i Telemark
 Kolstad, Henrik, Statistikk- og datakontoret i Bærum, p.b. 381, 1301 Sandvika
 Kringlen, Einar, prof., Inst. for medisinske atferdsfag, Sognsvannsvei 9, Oslo 3
 Kristiansen, Jan Erik, Inst. for sosiologi, p.b. 1096, Univ. i Oslo
 Kristofersen, Lars B., konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Larsen, Knut Arild, NAVF's utredningskontor, Wergelandsvn. 15, Oslo 3
 Larsen, Øyvind, dosent, Seksjon for medisinsk historie, Univ. i Oslo
 Lettenstrøm, Gerd S., byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Liestøl, Knut, Bjerkåsen 24, 1310 Blommenholm
 Lindbekk, Kari, forskn.stip., Tyholtvn. 45, Trondheim
 Ljones, Olav, forsker, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Moe, John Ingar, Byråsjef, Kommunaldept., p.b. 8112 Dep., Oslo 1
 Moe Thorvald, ekspedisjonssjef, Finansdept., p.b. 8008 Dep., Oslo 1
 Mykland, Knut, prof. Historisk inst., p.b. 23, Univ. i Bergen
 Myklebost, Hallstein, prof., Geografisk inst., p.b. 1042, Univ. i Oslo
 Mønnesland, Jan, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Noack, Turid, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, P.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Norderhaug, Ann, fil.kand., "Ekely", Kjønnørød, 3140 Borgheim
 Oldervoll, Jan, Vit.ass., Hist.inst., p.g. 23, Univ. i Bergen
 Overrein, Per, Finansdept., p.b. 8008 Dep., Oslo 1

Ramsøy, Natalie Rogoff, direktør, INAS, Munthes gt. 29, Oslo 2
 Rideng, Arne, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Rødseth, Tor, professor, Univ. i Bergen, 5014 Bergen-U.
 Saugstad, Letten Fergersten, dr.med., Vestheimgt. 6 B, Oslo 2
 Schult, Terje, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Schweder, Tore, dosent, Univ. i Tromsø, 9000 Tromsø
 Seip, Jens L., eksp.sjef, Boligavd., Kommunaldept., p.b. 8113 Dep., Oslo 1
 Sejersted, Francis, prof., Hist. inst., p.b. 1008 Univ i Oslo
 Semmingsen, Ingrid, prof. Hist. inst., p.b. 1008 Univ. i Oslo
 Serck-Hanssen, Jan, prof. Sosialøk. inst., p.b. 1095, Univ. i Oslo
 Sevaldson, Per, forskningssjef, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Skancke, Gisle, underdirektør, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Skaug, Helge, byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, Jernbanegt. 7, Kongsvinger
 Skirbekk, Sigurd, førsteam., Inst. for sosiologi, Univ. i Oslo
 Skiri, Halvard, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Sogner, Sølvi, førstelektor, Historisk inst., Univ. i Oslo
 Stordahl, Erik, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Strand, Sverre, forsker, Transportøkonomisk institutt, Grensevn. 86, Oslo 6
 Sødahl, Rolf Jørgen, Inst. for informatikk, p.b. 1080, Univ. i Oslo
 Sørensen, Knut, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Sørli, Kjetil, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Thomesen, Inge, cand.sosiol., Nadderudvn. 156, 1343 Eiksmarka
 Thonstad, Tore, prof. Sosialøk. inst., Univ. i Oslo
 Torvaldsen, Gunnar, cand.mag., Vogtsgt. 19, Oslo 4
 Tvedt, Berit, Amalie Skrams vei 45, 5000 Bergen
 Tønder, Johan-Kristian, byråsjef, Statistisk Sentralbyrå, P.b.510 Stasjonssida, 2201 Kongsvinger
 Tønnesen, Bjørn Lied, aktuar, 5815 Solvorn
 Valheim, Ragnvald, konsulent, Kommunaldept., p.b. 8112 Dep., Oslo 1
 Vannebo, Olav, cand.oecon., Norsk Produktivitetsinstitutt, Akersgt. 64, Oslo 1
 Vogt, Johan, prof. Gamle Heggedalsv. 47, Heggedal pa., 1380 Heggedal
 Walløe, Lars, dosent, Inst. for informatikk, p.b. 1080, Univ. i Oslo
 Wedervang, Frøystein, prof. NHH, 5000 Bergen
 Wiggen, Eirik, geograf, Byplankontoret, Trondheimsvn. 5, Oslo 1
 Østby, Lars, konsulent, Statistisk Sentralbyrå, p.b. 8131 Dep., Oslo 1
 Øvrebø, Egil, statsarkivar, Ulsmågvn. 11 D., 5050 Nesttun
 Øyen, Ørjar, prof. Sosiologisk inst., Christiesgt. 15-19, 5014 Bergen
 Aalen, Odd, cand.real, Univ. i Tromsø, 9000 Tromsø
 Aarsether, Ragnhild, forskn.stip., Inst. for Samf.forskning, Univ. i Tromsø
 Ås, Dagfinn, mag.art., Norsk Byggforsk.inst., p.b. 322, Blindern, Oslo 3

4. Sverige

Andersson, Britt-Marie. Tegelbergsväg. 41, 161 70 Bromma
 Arvidsson, Arne. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Arvidsson, Ola. Åkerbyväg. 330, 183 35 Täby
 Bolander, AnneMarie. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Bylund, Erik. Geografiska inst. 901 87 Umeå
 Carlsson, Gösta. Storskogsväg. 5, 161 39 Bromma
 Davidsson, Lennart. Ätthög, 260 22 Tågarp
 Eidensten, Ira. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Etzler, Cecilia. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Faxer, Hans. Domherrestigen 4 K, 614 00 Söderköping
 Garås, Thomas. Bettnaväg. 46 II, 125 42 Älvsjö
 De Geer, Eric. Ritargat. 5 VII, 754 33 Uppsala
 af Geijerstam, Gunnar. Sveavägen 5, 182 62 Djursholm
 Hofsten, Erland. Ursviksväg. 121, 172 46 Sundbyberg
 Holmberg, Ingvar. Demografiska inst. Viktoriagat. 13, 411 25 Göteborg
 Hultåker, Örjan. Sociologiska inst. Uppsala universitet, Box 513, 751 20 Uppsala
 Häggström, Nils. Geografiska inst. Umeå universitet, 901 87 Umeå
 Jiveskog, Lars-Olof. Kantarellstigen 13, 150 24 Rönninge
 Johansson, Leif. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Johansson, Yvonne. Granbacksväg. 4 B, 181 62 Lidingö
 Kälvemark, Ann-Sofie. Torbjörnsgat. 12, 753 35 Uppsala
 Larsson, Tage. Karlbergsväg. 44 II, 113 34 Stockholm
 Liljegren, Erik. Kalle Posts väg 93, 702 29 Örebro
 Lundberg, Anders. Prämgat 2, 421 74 Västra Frölunda
 Lundström, Hans. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Lönn, Sven Gunnar. Mästermansgat. 4, 603 65 Norrköping
 Malmqvist, Sten. Statistiska inst. Stockholms universitet, Hagagat 23, 113 47 Stockholm
 Nilsson, Bengt. Lugna gat 1, 211 59 Malmö
 Nyström, Lennart. Socialmed. inst. Umeå universitet, 901 87 Umeå
 Peterson, Bo. Kaptensgat 8, 211 41 Malmö
 Qvist, Jan. Carl Grimbergsgat. 19, 413 13 Göteborg
 Reinans, Sven. Ringen 44, 182 74 Stocksund
 Sjögren, Carl-Gösta. Riksförsäkringsverket. 103 51 Stockholm
 Springfeldt, Peter. Statiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Sundvall, Agneta. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Sylwan, Marie. Statistiska centralbyrån, Fack, 102 50 Stockholm
 Tingvall, Lennart. Svenska Kommunförbundet. Hornsgat 15, 116 47 Stockholm
 Trost, Jan. Sociologiska inst. Uppsala universitet, Box 513, 751 20 Uppsala
 Wadensjö, Eskil. Drevkarlsgränd 15, 222 52 Lund
 Wählin, Lars. Holmingegränd 43, 163 61 Spånga
 Ytterberg, Olov. Föreningsgat. 25, 722 18 Västerås

Åkerman, Sune. Historiska inst. Umeå universitet, 901 87
Umeå

Öberg, Sture. Kulturgeografiska inst. Stockholms universitet,
Box 6801, 113 86 Stockholm

